

Suvestinė redakcija nuo 2020-07-01 iki 2020-12-31

Įstatymas paskelbtas: Žin. 1999, Nr. [11-239](#), i. k. 0991010ISTAIH-1019

Nauja redakcija nuo 2018-09-01:

Nr. [XIII-1283](#), 2018-06-21, paskelbta TAR 2018-07-03, i. k. 2018-11176

LIETUVOS RESPUBLIKOS RADIACINĖS SAUGOS ĮSTATYMAS

1999 m. sausio 12 d. Nr. VIII-1019
Vilnius

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis ir taikymas

1. Šis įstatymas nustato radiacinės saugos teisinius pagrindus, leidžiančius apsaugoti žmones, patiriančius profesinę, medicininę ir gyventojų apšvitą, ir aplinką nuo jonizuojančiosios spinduliuotės keliamų pavojų, bei reglamentuoja fizinių ir juridinių asmenų santykius, atsirandančius dėl veiklos su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais, įskaitant radioaktyviųjų atliekų tvarkymą, taip pat valstybės institucijų kompetenciją valstybinio radiacinės saugos valdymo srityje.

2. Šis įstatymas taikomas planuojamoms, esamoms ir avarinėms apšvitos situacijoms, susijusioms su apšvitos rizika, kurią būtina vertinti radiacinės saugos požiūriu arba aplinkos požiūriu, siekiant užtikrinti ilgalaikę žmonių sveikatos apsaugą.

3. Branduolinės energetikos srities veikla su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymas šiame įstatyme reglamentuojami tiek, kiek šios veiklos nereglamentuojamos Lietuvos Respublikos branduolinės energijos įstatyme, Lietuvos Respublikos branduolinės saugos įstatyme ir Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatyme.

4. Šio įstatymo nuostatos suderintos su Europos Sąjungos teisės aktais, nurodytais šio įstatymo 2 priede.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Aktyvinimas** – stabilios būsenos nuklido pavertimas radionuklidu, švitinant medžiagą, kurios sudėtyje jis yra, dalelėmis ar didelės energijos fotonais.

2. **Aktyvumas (A)** (toliau – aktyvumas) – tam tikros energinės būsenos radionuklidų skilimų skaičius per nustatytą laiką, išreikštas formule $A = dN / dt$,

čia dN – tikėtinas savaiminių branduolinių virsmų iš šios energinės būsenos skaičius per laiko tarpą dt. Aktyvumo matavimo vienetas yra bekerelis (Bq).

3. **Apsaugomieji veiksmai** – veiksmai, išskyrus pataisomuosius veiksmus, taikomi siekiant išvengti apšvitos dozių arba jas sumažinti, kurios, netaikant tokių veiksmų, galėtų būti gaunamos esant avarinei ar esamai apšvitos situacijai.

4. **Apšvita** – procesas, kurio metu apšvitinama jonizuojančiąja spinduliuote, kurią skleidžia jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinis, esantis kūno išorėje (išorinė apšvita) arba viduje (vidinė apšvita), arba to apšvitinimo poveikis.

5. **Apšvitą patiriantis darbuotojas** (toliau – darbuotojas) – darbuotojas, kaip nustatyta Lietuvos Respublikos darbo kodekse, kuris patiria apšvitą darbo metu vykdydamas veiklą su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais ir kuris gali gauti apšvitos dozes, viršijančias bet kurią iš gyventojams nustatytų ribinių dozių. Šiame įstatyme darbuotoju taip pat yra laikomas fizinis asmuo, dirbantis kitų darbo santykiams prilygintų teisinių santykių pagrindu pagal Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymą, ir fizinis asmuo, kuris vykdo neatlygintą veiklą pagal Užimtumo įstatymą.

6. **Asmuo** – Lietuvos Respublikos ar kitos Europos Sąjungos valstybės narės arba Europos ekonominės erdvės valstybės (toliau – valstybė narė) pilietis, kitas fizinis asmuo, kurie naudojami Europos Sąjungos teisės aktuose jiems suteiktomis judėjimo valstybėse narėse teisėmis, Lietuvos Respublikoje įsteigtas juridinis asmuo arba kitoje valstybėje narėje įsteigtas juridinis asmuo, kita organizacija ar jos filialas, taip pat kitos užsienio valstybės juridinio asmens ar kitos organizacijos filialas, įsteigti Lietuvos Respublikoje.

7. **Asmuo, atsakingas už radiacinę saugą**, – fizinis asmuo, turintis žinių ir techninės kompetencijos radiacinės saugos klausimais ir paskirtas prižiūrėti radiacinės saugos priemonių įgyvendinimą arba šias priemones įgyvendinti.

8. **Asmuo, atsakingas už radioaktyviųjų šaltinių fizinę saugą** (toliau – asmuo, atsakingas už fizinę saugą), – fizinis asmuo, turintis žinių ir techninės kompetencijos radioaktyviųjų šaltinių fizinės saugos klausimais ir paskirtas prižiūrėti radioaktyviųjų šaltinių fizinės saugos reikalavimų įgyvendinimą arba šiuos reikalavimus įgyvendinti.

9. **Atskaitos lygis** – avarinėje ar esamoje apšvitos situacijoje nustatomas efektinės ar lygiavertės dozės arba aktyvumo koncentracijos lygis, kurį viršijus tolesnė apšvita dėl šių apšvitos situacijų yra laikoma neleistina, tačiau šis lygis, įvertinus konkrečią situaciją, gali būti viršijamas.

10. **Avarija** – su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniu susijęs nenumatytas įvykis, dėl kurio būtina taikyti skubius veiksmus, siekiant sumažinti neigiamus padarinius žmonių sveikatai ir saugai, gyvenimo kokybei, turtui ar aplinkai arba sumažinti pavojų, dėl kurio galėtų kilti tokių

neigiamų padarinių. Avarijos sąvoka apima radiologinę avariją ir branduolinę avariją.

11. **Avariją likviduojantis darbuotojas** – avarijų valdymo plane nustatytus veiksmus avarijos padarinių likvidavimo metu atliekantis fizinis asmuo, kuris gali būti veikiamas apšvitos.

12. **Avarinė apšvita** – žmonių, išskyrus avarijas likviduojančius darbuotojus, apšvita įvykus avarijai.

13. **Avarinė apšvitos situacija** – apšvitos situacija, susidariusi dėl avarijos.

14. **Branduolinės energetikos srities veikla su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais** – veikla su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais arba jonizuojančiosios spinduliuotės aplinkoje, kuri vykdoma branduolinės energetikos objektuose, branduolinės energetikos objektų aikštelėse, taip pat veikla su branduolinio kuro ciklo medžiagomis, branduolinėmis medžiagomis ir daliosiomis medžiagomis, kurios ir kurių kiekiai nurodyti Branduolinės saugos įstatymo 1 priede.

15. **Dozimetrijos tarnyba** – asmuo ar jo padalinys, kuris kalibruoja individualiosios stebėsenos prietaisus, nuskaity ir (ar) aiškina jų rodmenis ir (arba) matuoja aktyvumą žmogaus kūne ir (ar) biologiniuose bandiniuose, ir (arba) įvertina dozes ir kurio kompetenciją šioje dalyje nurodytose srityse yra pripažinusi reguliuojančioji institucija.

16. **Esama apšvitos situacija** – apšvitos situacija, kurią reikia kontroliuoti ir kuriai esant nereikia taikyti skubių apsaugomųjų veiksmų ar jau nebereikia tęsti jų taikymo.

17. **Gyventojai** – fiziniai asmenys, išskyrus apšvitą patiriančius darbuotojus, praktikantus ar studentus, taip pat fizinius asmenis, apšvitinamus sveikatos priežiūros tikslu arba savanoriškai padedančius pacientams ar dalyvaujančius biomediciniuose tyrimuose.

18. **Gyventojų apšvita** – apšvita, kurią patiria gyventojai planuojamos, avarinės ar esamos apšvitos situacijos metu, išskyrus profesinę ir medicininę apšvitą.

19. **Grėsmių radioaktyviesiems šaltiniams analizė** – galimų rizikos veiksnių ir neteisėtų veikų, galinčių turėti įtakos radioaktyviųjų šaltinių fizinei saugai, vertinimas.

20. **Jonizuojančioji spinduliuotė** – dalelių srautas ar 100 nanometrų bangos ilgio ir trumpesnės (3×10^{15} Hz ir aukštesnio dažnio) elektromagnetinės bangos, kurių energijos pakanka jonams tiesiogiai arba netiesiogiai sukurti.

21. **Jonizuojančiosios spinduliuotės generatorius** – prietaisas, galintis generuoti rentgeno, neutronų, elektronų ar kitų elektringųjų dalelių jonizuojančiąją spinduliuotę. Jonizuojančiosios spinduliuotės generatorius yra jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinis.

22. **Jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinis** – jonizuojančiąją spinduliuotę skleidžiantis ar radioaktyviausias medžiagas išmetantis objektas, galintis sukelti apšvitą.

23. **Klinikinė atsakomybė** – praktiko atsakomybė už pacientų arba žmonių, neturinčių ligos simptomų, kuriems sveikatos priežiūros tikslais atliekamos medicininės ar odontologinės

diagnostikos arba gydymo procedūros, taip pat savanorių biomedicininį tyrimų metu bei slaugytojų ir globėjų individualiai patirtą medicininę apšvitą, tai yra už jos pagrįstumą, optimizavimą, klinikinį rezultatų įvertinimą, prireikus bendradarbiavimą su kitais specialistais ir darbuotojais dėl praktinių medicininės radiologijos procedūrų aspektų, informacijos apie anksčiau atliktus tyrimus gavimą, turimos medicininės radiologijos informacijos ir (arba) įrašų pateikimą kitiems medicinos praktikams ir (arba) paskyrėjams, taip pat informacijos apie jonizuojančiosios spinduliuotės keliamą riziką teikimą pacientams, slaugytojams ir globėjams.

24. **Kokybės laidavimas** – visuma planuotų ir sisteminių veiksmų, kurie būtini, kad vykdant veiklą su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais naudojamos sistemos, komponentai ir (arba) vykdomos procedūros atitiktų kokybės reikalavimus.

25. **Komandiruotas darbuotojas** – apšvitą patiriantis darbuotojas, įskaitant praktikantą ar studentą, kuris dirba stebimojoje arba kontroliuojamoje zonoje ir kurio nėra įdarbinęs už šias zonas atsakingas veiklos su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais vykdytojas.

26. **Laikinis leidimas vykdyti veiklą su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais** (toliau – laikinasis leidimas) – reguliuojančiosios institucijos asmeniui išduodamas dokumentas arba Valstybės jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių ir darbuotojų apšvitos registro ar Licencijų informacinės sistemos įrašas, kuriuo suteikiama teisė asmeniui, turinčiam valstybėje narėje išduotą dokumentą, kuriuo suteikiama teisė vykdyti veiklą su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais, laikinai Lietuvos Respublikoje vykdyti tokią veiklą šiame dokumente arba įrašė nustatytais veiklos sąlygomis.

27. **Leidimas vežti radioaktyviašias atliekas, išskyrus radioaktyviašias atliekas, susidariusias branduolinio kuro ciklo metu**, – dokumentas, kuriuo asmeniui suteikiama teisė įvežti į Lietuvos Respubliką, išvežti iš jos, vežti tranzitu ar vežti Lietuvos Respublikoje radioaktyviašias atliekas, išskyrus radioaktyviašias atliekas, susidariusias branduolinio kuro ciklo metu.

28. **Leidimas vežti radioaktyviašias medžiagas** – dokumentas, kuriuo asmeniui suteikiama teisė įvežti į Lietuvos Respubliką, išvežti iš jos, vežti tranzitu ar vežti Lietuvos Respublikoje radioaktyviašias medžiagas.

29. **Licencija vykdyti veiklą su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais** (toliau – licencija) – reguliuojančiosios institucijos asmeniui išduodamas dokumentas arba Valstybės jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių ir darbuotojų apšvitos registro ar Licencijų informacinės sistemos įrašas, kuriuo asmeniui suteikiama teisė vykdyti veiklą su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais šiame dokumente arba įrašė nustatytais veiklos sąlygomis.

30. **Medicininė apšvita** – apšvita, kurią patiria pacientai arba žmonės, neturintys ligos simptomų, sveikatos priežiūros tikslais jiems atliekant medicines ar odontologines

diagnostikos arba gydymo procedūras, taip pat savanoriai biomedicininį tyrimų metu bei slaugytojai ir globėjai.

31. **Medicininės radiologijos procedūra** – procedūra, kurios metu patiriama medicininė apšvita.

32. **Nebekontroliavimas** – radiacinės saugos reikalavimų netaikymas medžiagoms, susidariusioms vykdant veiklą su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais, apie kurią privaloma pranešti reguliuojančiajai institucijai arba kuri turi būti įteisinta.

33. **Nemedicininė apšvita vaizdinimo tikslais** – sąmoninga žmonių apšvita vaizdui gauti, kuri nėra skirta apšvitos veikiamo žmogaus sveikatos priežiūrai.

34. **Nereguliavimo lygis** – aktyvumo koncentracijos ar visuminio aktyvumo vertė, kurią atitinkančiam ar mažesnės vertės jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniui netaikomas reikalavimas apie jį pranešti reguliuojančiajai institucijai ar įteisinti veiklą su juo.

35. **Nereguliuojamoji veikla su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais** (toliau – nereguliuojamoji veikla) – veikla su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais, kuriai netaikoma reguliuojamoji kontrolė.

36. **Paliktasis radioaktyvusis šaltinis** – radioaktyvusis šaltinis, kuriam netaikoma reguliuojamoji kontrolė dėl to, kad ji niekada nebuvo taikoma, arba dėl to, kad radioaktyvusis šaltinis buvo paliktas, pamestas, laikomas ne tam skirtoje vietoje, pavogtas ar perduotas kitam asmeniui apie tai nepranešus reguliuojančiajai institucijai ir neįteisinus veiklos su juo.

37. **Planuojama apšvitos situacija** – normaliąją apšvitą ir galimąją apšvitą galinti apimti apšvitos situacija, kuri susidaro dėl planuojamo jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinio naudojimo arba dėl veiklos su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais, kuria keičiami radionuklidų sklaidos ir žmonių apšvitos būdai, ir dėl kurios žmonės ar aplinka patiria arba gali patirti apšvitą.

38. **Praktikantas ar studentas** – pas veiklos su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais vykdytoją mokomas arba studijuojantis fizinis asmuo, siekiant jam suteikti specialiųjų įgūdžių.

39. **Praktikas** – gydytojas specialistas, įskaitant gydytoją odontologą, kuris turi prisiimti klinikinę atsakomybę už pacientų arba žmonių, neturinčių ligos simptomų, kuriems sveikatos priežiūros tikslais atliekamos medicininės ar odontologinės diagnostikos arba gydymo procedūros, taip pat savanorių biomedicininį tyrimų metu bei slaugytojų ir globėjų individualiai patirtą medicininę apšvitą.

40. **Pranešimas** – informacijos pateikimas reguliuojančiajai institucijai, siekiant pranešti apie ketinimą vykdyti šio įstatymo taikymo sričiai priklausančią veiklą su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais.

41. **Profesinė apšvita** – darbuotojų, praktikantų ar studentų dirbant, mokantis ar

studijuojant patiriama apšvita.

42. **Radiacinė sauga** – visuma teisinių, organizacinių ir techninių priemonių, kurių tikslas – užtikrinti žmonių ir aplinkos apsaugą nuo žalingo jonizuojančiosios spinduliuotės poveikio.

43. **Radiacinės saugos ekspertas** – fizinis asmuo, kuris turi reikiamą išsilavinimą, žinių ir patirties, kad galėtų patarti ir konsultuoti radiacinės saugos klausimais, siekiant užtikrinti veiksmingą žmonių ir aplinkos apsaugą nuo jonizuojančiosios spinduliuotės, ir kurio kompetencija šioje srityje yra pripažinta reguliuojančiosios institucijos.

44. **Radioaktyvioji medžiaga** – medžiaga, kurios sudėtyje yra vienas ar daugiau radionuklidų, į kurių aktyvumą ar aktyvumo koncentraciją būtina atsižvelgti radiacinės saugos požiūriu.

45. **Radioaktyviųjų šaltinių fizinė sauga** (toliau – fizinė sauga) – visuma teisinių, organizacinių ir techninių priemonių bei veiklos su radioaktyviaisiais šaltiniais vykdytojų ir (ar) jų darbuotojų kompetencijų, kurių tikslas – užtikrinti radioaktyviųjų šaltinių apsaugą nuo neteisėto jų užvaldymo, pagrobimo, praradimo, teroro akto, nesankcionuoto pašalinių žmonių patekimo prie jų, neteisėto panaudojimo ar perdavimo, taip pat kitų neteisėtų veiksmų, kurie gali kelti riziką žmonių sveikatai ir saugumui dėl jonizuojančiosios spinduliuotės, taip pat užtikrinti šių veiksmų prevenciją.

46. **Radioaktyvusis šaltinis** – jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinis, turintis savo sudėtyje radioaktyviąją medžiagą, kurios radioaktyviasias savybes siekiama panaudoti.

47. **Radiologinė avarija** – nenumatytas įvykis, kurio metu dėl įrenginio gedimo, technologinio proceso pažeidimo, jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinio kontrolės praradimo ar kitų priežasčių į darbo vietą ir (ar) aplinką patekusios radioaktyviosios medžiagos ar jonizuojančioji spinduliuotė gali lemti žmonių apšvitą ir dėl to būtina taikyti skubius veiksmus, siekiant sumažinti neigiamus padarinius žmonių sveikatai ir saugai, gyvenimo kokybei, turtui ar aplinkai arba sumažinti pavojų, dėl kurio galėtų kilti tokių neigiamų padarinių.

48. **Radiologinis incidentas** – radiologinės avarijos kriterijų neatitinkantis nenumatytas įvykis dėl įrenginio gedimo, technologinio proceso pažeidimo, jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinio kontrolės praradimo ar kitų priežasčių, kurioms esant kyla pavojus, kad į darbo vietą ir (ar) aplinką gali patekti radioaktyviosios medžiagos ar jonizuojančioji spinduliuotė gali lemti žmonių apšvitą.

49. **Reguliuojamoji kontrolė** – Radiacinės saugos centro ar Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos pagal kompetenciją vykdomas radiacinės saugos ir radioaktyviųjų šaltinių fizinės saugos reglamentavimas, radiacinės saugos vertinimas, veiklos su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais įteisinimas ir teisės aktų, reglamentuojančių radiacinę

saugą ir radioaktyviųjų šaltinių fizinę saugą, reikalavimų vykdymo priežiūra, siekiant apsaugoti žmones ir aplinką nuo jonizuojančiosios spinduliuotės keliamų pavojų.

50. Reguluojančioji institucija – Radiacinės saugos centras ar Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija, šiuo įstatymu įgalioti pagal kompetenciją vykdyti šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose, reglamentuojančiuose radiacinę ir radioaktyviųjų šaltinių fizinę saugą, nustatytą žmonių ir aplinkos apšvitos bei veiklos su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais reguliuojamąją kontrolę.

51. Ribinė dozė – per tam tikrą laikotarpį žmogaus gaunamos efektinės (kur taikytina – kaupiamosios efektinės dozės) ar lygiavertės dozės vertė, kuri negali būti viršijama.

52. Slaugytojai ir globėjai – žmonės, sąmoningai ir savanoriškai patiriantys apšvitą ne dėl profesinės veiklos, o padėdami medicininę apšvitą patiriantiems ar ją patyrusiems žmonėms, juos slaugydami ir globodami.

53. Spindulinė diagnostika – diagnostika, apimanti *in vivo* diagnostinę branduolinę mediciną, jonizuojančiąją spinduliuotę naudojančias medicinos diagnostinę radiologiją ir odontologinę radiologiją.

54. Statybinė medžiaga – statybos produktas, kuris gaminamas ir tiekiamas rinkai, statiniams ar jų dalims statyti ir kurio eksploatacinės savybės daro poveikį statinyje esančių žmonių apšvitai.

55. Vartojimo gaminys – gaminys, į kurį sąmoningai įdėtas ar kuriame aktyvinimo būdu susidaro vienas ar daugiau radionuklidų arba kuris generuoja jonizuojančiąją spinduliuotę, taip pat kuris gali būti parduodamas ar laisvai prieinamas gyventojams, po pardavimo netaikant tokiam gaminiui reguliuojamosios kontrolės.

56. Veikla su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais (toliau – veikla) – veikla, dėl kurios gali padidėti žmonių ir aplinkos apšvita dėl jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių skleidžiamos jonizuojančiosios spinduliuotės ir kuri valdoma kaip planuojama apšvitos situacija.

57. Veiklos su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais įteisinimas (toliau – veiklos įteisinimas) – veiklos su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais registravimas arba licencijų ar laikinųjų leidimų vykdyti veiklą su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais išdavimas.

58. Veiklos su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais registravimas (toliau – veiklos registravimas) – šiame įstatyme nustatyta supaprastinta tvarka reguliuojančiosios institucijos sprendimu asmeniui suteikta teisė vykdyti veiklą su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais, padarant įrašą Valstybės jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių ir darbuotojų apšvitos registre ar Licencijų informacinėje sistemoje.

59. Veiklos su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais vykdytojas (toliau – veiklos vykdytojas) – asmuo, pagal šį įstatymą, Branduolinės energijos įstatymą, Branduolinės saugos

įstatymą ir kitus teisės aktus, reglamentuojančius radiacinę ir radioaktyviųjų šaltinių fizinę saugą, atsakingas už veiklos su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais vykdymą arba atsakingas už jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinį (įskaitant atvejus, kai jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinio savininkas ar turėtojas nevykdo veiklos su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniu).

60. Kitos šiame įstatyme vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Branduolinės energijos įstatyme, Branduolinės saugos įstatyme, Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatyme ir Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatyme.

3 straipsnis. Pagrindiniai radiacinės saugos užtikrinimo principai

Pagrindiniai radiacinės saugos užtikrinimo principai yra šie:

1) atsakomybės už radiacinę saugą principas. Visiška atsakomybė už radiacinės saugos užtikrinimą tenka veiklos vykdytojams. Atsakomybė už radiacinę saugą negali būti deleguota kitam asmeniui;

2) radiacinės saugos reglamentavimo ir priežiūros principas. Radiacinei saugai užtikrinti turi būti sukurta ir palaikoma veiksminga reglamentavimo ir priežiūros sistema, apimanti ir nepriklausomą reguliuojančiąją instituciją, kurios struktūra, kompetencija ir aprūpinimas žmogiškaisiais ir finansiniais ištekliais atitiktų vykdomos ir planuojamos vykdyti veiklos pobūdį ir mastą. Radiacinės saugos reglamentavimas ir priežiūra turi būti proporcingi apšvitoms, kuri atsiranda dėl tam tikrų veiklos rūšių, dydžiui ir tikimybei, taip pat poveikiui, kurį gali daryti radiacinės saugos reglamentavimas ir priežiūra, mažinant tokią apšvitą ar gerinant radiacinę saugą;

3) vadovavimo ir vadybos, užtikrinant radiacinę saugą, principas. Veiklos vykdytojai, siekdami užtikrinti radiacinę saugą, turi sukurti, tobulinti ir palaikyti vadovavimo ir vadybos sistemą. Vadovavimo atsakomybė turi tekti veiklos vykdytojui. Radiacinei saugai užtikrinti diegiamos priemonės (teisinės, organizacinės ir techninės) ir joms skiriami ištekliai turi būti proporcingi jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių keliamam pavojui, jo pobūdžiui ir šio pavojaus pasireiškimo tikimybei;

4) veiklos pagrįstumo principas. Sprendimai dėl veiklos vykdymo turi būti pagrindžiami ir priimami užtikrinant, kad šios veiklos nauda žmogui ar visuomenei bus didesnė už žalą sveikatai. Sprendimai dėl apšvitoms ribojimo ar ribojimo keitimo avarinėse ir esamose apšvitoms situacijose taip pat turi būti pagrindžiami įrodant, kad jie duos daugiau naudos nei darys žalos;

5) radiacinės saugos optimizavimo principas. Gyventojų ar profesinę apšvitą patiriančių žmonių radiacinė sauga optimizuojama, siekiant užtikrinti, kad individualiųjų dozių dydis, apšvitoms tikimybei ir jos veikiamų žmonių skaičius būtų tokie maži, kokius įmanoma pasiekti, atsižvelgiant į naujausias technines žinias ir ekonominius bei socialinius veiksnius. Žmonių,

kuriems taikoma medicininė apšvita, radiacinė sauga yra optimizuojama paskiriant tokio dydžio individualiąją apšvitos dozę, kuri atitiktų medicininę apšvitos tikslą. Optimizavimo principas taikomas ne tik optimizuojant efektingą dozę, bet ir lygiavertę dozę, kaip atsargumo priemonę dėl galimos žalos sveikatai, siekiant atsižvelgti į abejones, ar neviršijamos audinių reakcijos į jonizuojančiąją spinduliuotę slenkstinės vertės;

6) rizikos ir apšvitos dozių žmonėms ribojimo principas. Radiacinės saugos priemonės turi užtikrinti kiek įmanoma mažesnę riziką, kad bet kuris žmogus bus paveiktas jonizuojančiosios spinduliuotės ir dėl to patirs žalą. Planuojamose apšvitos situacijose žmonių patiriamų apšvitos dozių suma neturi viršyti nustatytų darbuotojų arba gyventojų ribinių dozių. Ribinės dozės netaikomos medicininei apšvitai;

7) dabarties ir ateities kartų apsaugos principas. Dabarties ir ateities žmonės ir aplinka turi būti apsaugoti nuo žalingo jonizuojančiosios spinduliuotės poveikio;

8) avarijų prevencijos principas. Turi būti planuojamos ir taikomos visos įmanomos priemonės, užkertančios kelią avarijoms ir, jeigu jos įvyktų, sušvelninančios jų padarinius;

9) avarinės parengties ir reagavimo principas. Turi būti planuojamos ir taikomos avarinės parengties ir reagavimo priemonės avarijos arba branduolinio ar radiologinio incidento atveju;

10) apsaugos nuo gamtinės jonizuojančiosios spinduliuotės arba jonizuojančiosios spinduliuotės, susidariusios dėl veiklos, kuriai nebuvo taikoma reguliuojamoji kontrolė, principas. Turi būti taikomos pagrįstos ir optimizuotos priemonės apsaugai nuo gamtinės jonizuojančiosios spinduliuotės arba jonizuojančiosios spinduliuotės, susidariusios dėl veiklos, kuriai nebuvo taikoma reguliuojamoji kontrolė, poveikio.

4 straipsnis. Draudžiama veikla ir tiekimo rinkai apribojimas

1. Dėti radioaktyviausias medžiagas į gaminamus maisto produktus, gėrimus, pašarus, kosmetiką, žaislus, papuošalus ir kitas prekes ar gaminius, skirtus nuryti, įkvėpti, išvirkšti į kūną ar tepti ant odos, išskyrus pagrįstą veiklą, kurios metu patiriama medicininė apšvita, bei juos importuoti ir eksportuoti draudžiama.

2. Veikla, susijusi su medžiagos aktyvinimu, dėl kurio padidėja vartojimo gaminio aktyvumas, kai tiekiant rinkai tokį vartojimo gaminį žmogus gali patirti dėl tokio vartojimo gaminio apšvitą, draudžiama. Radiacinės saugos centras, atsižvelgdamas į technologijų ir mokslo progresą, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka atlikęs veiklos pagrįstumo vertinimą, tokią veiklą gali pripažinti pagrįsta.

3. Veikla, susijusi su žaislų ir papuošalų gamybai naudojamų medžiagų aktyvinimu, dėl kurio padidėja žaislų ir papuošalų aktyvumas ir kai žaislų ir papuošalų gamybos metu ar tiekiant

juos rinkai žmogus gali patirti apšvitą, draudžiama. Tokių žaislų ir papuošalų bei jų gamybai naudojamų aktyvintų medžiagų importas ar eksportas draudžiamas.

4. Tiekti rinkai vartojimo gaminius, kurie neatitinka šio įstatymo 10 straipsnio 4 dalies 1 punkte nustatytų pranešimo apie pagrįstą veiklą neteikimo sąlygų, draudžiama.

5. Žmogaus vaizdų gavimas naudojant jonizuojančiąją spinduliuotę meno ar viešinimo tikslais draudžiamas.

6. Statybos produktų gamintojai, importuotojai, platintojai ar įgaliotieji atstovai, prieš tiekdami rinkai statybines medžiagas, nurodytas sveikatos apsaugos ministro patvirtintame statybinių medžiagų, kurias prieš tiekiant rinkai privaloma radiologiškai iširti, sąrašė, privalo atlikti tokių statybinių medžiagų radiologinius tyrimus ir šias statybines medžiagas tiekti rinkai Lietuvos Respublikos statybos įstatyme nustatyta tvarka.

II SKYRIUS

VALSTYBINIS RADIACINĖS SAUGOS VALDYMAS

5 straipsnis. Radiacinės saugos politikos formavimas ir valstybinis radiacinės saugos valdymas

1. Valstybinio radiacinės saugos valdymo funkcijas atlieka Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, Radiacinės saugos centras ir Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija.

2. Vyriausybė:

1) nustato valstybės radiacinės saugos politikos principus;

2) steigia Valstybės jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių ir darbuotojų apšvitosis registrą ir tvirtina jo nuostatus;

3) atlieka kitas šiame įstatyme ir kituose įstatymuose nustatytas funkcijas.

3. Sveikatos apsaugos ministerija:

1) formuoja valstybės politiką radiacinės saugos srityje, taip pat organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja jos įgyvendinimą, išskyrus šios politikos įgyvendinimą, vykdam branduolinės energetikos srities veiklą su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais;

2) nustato žmonių, atskirų jų grupių ir aplinkos radiacinės saugos planuojamose, esamose ir avarinėse apšvitosis situacijose privalomuosius normatyvus ir taisykles;

3) atlieka kitas šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose, reglamentuojančiuose radiacinę ir fizinę saugą, nustatytas funkcijas.

6 straipsnis. Radiacinės saugos centras

1. Radiacinės saugos centras yra reguliuojančioji institucija, vykdanči žmonių ir aplinkos apšvitą bei veiklą, išskyrus branduolinės energetikos srities veiklą su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais, reguliuojamąją kontrolę, kuri atlieka šias funkcijas:

1) dalyvauja formuojant ir įgyvendinant valstybės politiką radiacinės saugos srityje, išskyrus šios politikos įgyvendinimą, vykdančią branduolinės energetikos srities veiklą su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais;

2) atlieka žmonių apšvitą kaip visuomenės sveikatos rizikos veiksnio stebėseną planuojamose, esamose ir avarinėse apšvitą situacijose;

3) pagal kompetenciją atlieka radiologinių avarių, išskyrus radiologines avarijas branduolinės energetikos objektuose, pavojų ir rizikos analizę, reikalingą valstybiniam gyventojų apsaugos planui branduolinės ar radiologinės avarijos atveju parengti ar pakeisti;

4) atlieka kitas šiame įstatyme, kituose teisės aktuose, reglamentuojančiuose radiacinę ir fizinę saugą, nustatytas funkcijas.

2. Radiacinės saugos centro funkcijos yra atskirtos nuo kitų institucijų, įstaigų ar organizacijų, užsiimančių veiklos su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais plėtra ar jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių naudojimu vykdančią veiklą.

3. Radiacinės saugos centras, atlikdamas šio straipsnio 1 dalyje nustatytas funkcijas, privalo užtikrinti asmens, kuris kreipėsi į Radiacinės saugos centrą su prašymu registruoti veiklą, paraiška išduoti licenciją ar su prašymu išduoti laikinąjį leidimą arba kitą dokumentą, taip pat veiklos vykdytojo ar kito asmens, turinčio Radiacinės saugos centro išduotą dokumentą, komercinę paslaptį sudarančios informacijos ir (ar) kitos konfidencialios informacijos apsaugą. Suinteresuoti asmenys turi teisę teikti Radiacinės saugos centrui prašymus dėl jų komercinę paslaptį sudarančios informacijos ir (ar) kitos konfidencialios informacijos apsaugos, kurie neturi nepagrįstai apsunkinti Radiacinės saugos centro funkcijų įgyvendinimo.

4. Radiacinės saugos centras, atlikdamas šio straipsnio 1 dalyje nustatytas funkcijas, turi teisę tvarkyti asmens duomenis, įskaitant sveikatos duomenis, gautus iš asmenų, planuojančių vykdyti veiklą, veiklos vykdytojų ir asmenų, kurių veiklos nereikia įteisinti, tačiau kurių vykdoma veikla gali turėti įtakos žmonių ir aplinkos apšvitai jonizuojančiąja spinduliuote ir (ar) vykdančią tokią veiklą yra tikimybė nustatyti paliktąjį radioaktyvųjį šaltinį ar radioaktyviosiomis medžiagomis užterštą objektą, asmenų, vykdančių radiacinės ir (ar) fizinės saugos mokymą, bei asmenų, įskaitant dozimetrijos tarnybas, siekiančių atlikti ar atliekančių visuomenės sveikatos saugai užtikrinti reikalingus žmonių apšvitą dozių ir (ar) dozės galios, ir (ar) aktyvumo matavimus ir (ar) apšvitą dozių įvertinimą, taip pat registru ir valstybės informacinių sistemų. Radiacinės saugos centras privalo užtikrinti, kad asmens duomenys, įskaitant sveikatos duomenis, be asmens sutikimo nebūtų atskleisti, išskyrus atvejus, kai tokių duomenų

atskleidimas numatytas Lietuvos Respublikos ar Europos Sąjungos teisės aktuose, reglamentuojančiuose asmens duomenų apsaugą.

7 straipsnis. Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija

1. Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija yra reguliuojančioji institucija, vykdanči branduolinės energetikos srities veiklos su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais reguliuojamąją kontrolę ir atliekanti šias funkcijas:

1) įgyvendina valstybės radiacinės saugos politiką, vykdam branduolinės energetikos srities veiklą su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais;

2) atlieka kitas šiame įstatyme, kituose teisės aktuose, reglamentuojančiuose radiacinę ir fizinę saugą, nustatytas funkcijas.

2. Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija, vykdydama šio straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytą funkciją, susijusią su teisės aktų, reglamentuojančių darbuotojų, dirbančių branduolinės energetikos objektuose, taip pat kitų asmenų, vykdančių veiklą branduolinės energetikos objektuose, ir lankytojų radiacinės saugos reikalavimus, rengimu, šiuos teisės aktų projektus turi suderinti su Sveikatos apsaugos ministerija.

3. Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos funkcijos yra atskirtos nuo kitų institucijų, įstaigų ar organizacijų, užsiimančių branduolinės energetikos srities veiklos su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais plėtra ar jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių naudojimu vykdam branduolinės energetikos srities veiklą.

4. Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija, atlikdama šio straipsnio 1 dalyje nustatytas funkcijas, turi teisę tvarkyti asmens duomenis, įskaitant sveikatos duomenis, gautus iš asmenų, planuojančių vykdyti branduolinės energetikos srities veiklą su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais, tokios veiklos vykdytojų, asmenų, vykdančių radiacinės saugos mokymą, bei branduolinės energetikos objektų dozimetrijos tarnybų, taip pat registrų ir valstybės informacinių sistemų. Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija privalo užtikrinti, kad asmens duomenys, įskaitant sveikatos duomenis, be asmens sutikimo nebūtų atskleisti, išskyrus atvejus, kai tokių duomenų atskleidimas numatytas Lietuvos Respublikos ar Europos Sąjungos teisės aktuose, reglamentuojančiuose asmens duomenų apsaugą.

8 straipsnis. Priežiūra

1. Radiacinės saugos centras ir Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija prižiūri, kaip asmenys, planuojantys vykdyti veiklą, veiklos vykdytojai ir asmenys, kurių veiklos nereikia įteisinti, tačiau kurių vykdoma veikla gali turėti įtakos žmonių ir aplinkos apšvitai jonizuojančiąja spinduliuote ir (ar) vykdam tokią veiklą yra tikimybė nustatyti paliktąjį

radioaktyvųjų šaltinį ar radioaktyviosiomis medžiagomis užterštą objektą, laikosi šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose, reglamentuojančiuose radiacinę ir fizinę saugą, nustatytų reikalavimų.

2. Radiacinės saugos centras priežiūrą vykdo sveikatos apsaugos ministro nustatyta priežiūros vykdymo tvarka, Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija – šios reguliuojančiosios institucijos nustatyta priežiūros vykdymo tvarka.

3. Radiacinės saugos centras ir Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija pagal kompetenciją gali atlikti šio straipsnio 1 dalyje nurodyto asmens veiklos planinį patikrinimą, neinformavę iš anksto šio straipsnio 1 dalyje nurodyto asmens apie planinį patikrinimą Viešojo administravimo įstatyme nustatytais informavimo apie planinį patikrinimą terminais šiais atvejais:

- 1) kai nėra galimybių šio straipsnio 1 dalyje nurodyto asmens informuoti apie patikrinimą dėl šio straipsnio 1 dalyje nurodyto asmens vykdomos veiklos Lietuvos Respublikoje laikinumo;
- 2) kai patikrinimas yra atliekamas atsižvelgiant į šio straipsnio 1 dalyje nurodyto asmens nustatytą vykdomos veiklos tvarkaraštį, jeigu, atsižvelgiant į šį tvarkaraštį, nėra galimybių šio straipsnio 1 dalyje nurodytą asmenį informuoti apie patikrinimą;
- 3) kai vykdoma planuota importuojamų ar eksportuojamų prekių priežiūra ir nėra iš anksto žinomas konkretus šio straipsnio 1 dalyje nurodytas asmuo, jo veiklos vieta ar laikas.

TAR pastaba. 8 straipsnio 3 dalis įsigalioja 2018 m. lapkričio 1 d.

4. Be Viešojo administravimo įstatyme nurodytų pagrindų, Radiacinės saugos centras ir Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija pagal kompetenciją gali atlikti neplaninius patikrinimus šiais atvejais:

- 1) įvykus radiologiniam incidentui ar radiologinei avarijai;
- 2) gavus informacijos, kad vykdant veiklą gali įvykti radiologinis incidentas ar radiologinė avarija;
- 3) prieš išduodant licenciją ar laikinąjį leidimą, prieš registruojant veiklą arba prieš pakeičiant licencijoje ar laikinajame leidime nustatytas veiklos sąlygas.

TAR pastaba. 8 straipsnio 4 dalis įsigalioja 2018 m. lapkričio 1 d.

5. Radiacinės saugos centro ar Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos pareigūnai šio straipsnio 1 dalyje nurodytiems asmenims teikia privalomus vykdyti nurodymus pašalinti nustatytus teisės aktų, reglamentuojančių radiacinę ir (ar) fizinę saugą, pažeidimus (toliau – pažeidimai), įspėja apie galimą darbo su konkrečiu jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniu sustabdymą ir (ar) sustabdo darbą su konkrečiu jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniu ir šiais atvejais, atsižvelgdami į pažeidimams pašalinti būtinas įgyvendinti priemones bei radiacinės ir (ar) fizinės saugos reikalavimus, nustato protingus terminus pažeidimams pašalinti (kurie, jeigu nekyla grėsmė žmonių sveikatai ar gyvybei, nėra daroma žala aplinkai, negali būti ilgesni

kaip 2 mėnesiai nuo privalomojo vykdyti nurodymo pašalinti pažeidimus pateikimo dienos, jeigu kiti įstatymai nenustato kitaip), taiko kitas šiame įstatyme (panaikina veiklos registravimą, sustabdo ar panaikina licencijos ar laikinojo leidimo galiojimą) ir kituose įstatymuose nurodytas poveikio priemones. Radiacinės saugos centro ar Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos pareigūno nustatytas terminas pažeidimams pašalinti gali būti pratęstas ne ilgiau kaip 2 mėnesiams nuo šio straipsnio 1 dalyje nurodyto asmens motyvuoto prašymo pratęsti terminą pažeidimams pašalinti gavimo dienos, jeigu šio straipsnio 1 dalyje nurodytas asmuo dėl objektyvių aplinkybių per nustatytą terminą negali pašalinti pažeidimų ir pateikia motyvuotą prašymą pratęsti terminą pažeidimams pašalinti.

6. Privalomi vykdyti nurodymai pašalinti nustatytus pažeidimus teikiami nustačius, kad šio straipsnio 1 dalyje nurodytas asmuo pažeidė teisės aktų, reglamentuojančių radiacinę ir (ar) fizinę saugą, reikalavimus.

7. Jeigu Radiacinės saugos centro ar Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos pareigūnas patikrinimo metu nustato, kad šio straipsnio 1 dalyje nurodytas asmuo padarė pažeidimą, išskyrus mažareikšmį teisės aktų, reglamentuojančių radiacinę ir (ar) fizinę saugą, pažeidimą, Radiacinės saugos centro ar Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos pareigūnas įspėja šio straipsnio 1 dalyje nurodytą asmenį apie galimą darbo su konkrečiu jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniu sustabdymą ir nustato terminą pažeidimui pašalinti. Darbas su konkrečiu jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniu gali būti sustabdytas be įspėjimo šio straipsnio 9 dalies 1, 2 ir 3 punktuose nurodytais atvejais.

8. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytas asmuo per nustatytą terminą pašalinęs pažeidimą, dėl kurio buvo įspėtas apie galimą darbo su konkrečiu jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniu sustabdymą, privalo iki termino pažeidimui pašalinti pabaigos Radiacinės saugos centrui ar Valstybinei atominės energetikos saugos inspekcijai pateikti paaiškinimą, kaip pažeidimas buvo pašalintas, ir su pažeidimo pašalinimu susijusių dokumentų kopijas.

9. Radiacinės saugos centro ar Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos pareigūnas sustabdo darbą su konkrečiu jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniu, jeigu nustato, kad šio straipsnio 1 dalyje nurodytas asmuo:

1) vykdydamas veiklą pažeidė radiacinės ar fizinės saugos reikalavimus, dėl kurių kilo grėsmė žmonių sveikatai ar gyvybei, buvo daroma žala aplinkai;

2) nustatyta tvarka laiku ir išsamiai neinformavo Radiacinės saugos centro ar Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos apie įvykusį radiologinį incidentą ar radiologinę avariją ir nesiėmė priemonių, kad būtų pašalintas jų žalingas poveikis žmonių sveikatai ir aplinkai bei padariniai;

3) vykdė neįteisintą veiklą;

4) įspėtas dėl pažeidimų apie galimą darbo su konkrečiu jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniu sustabdymą, išskyrus mažareikšmius teisės aktų, reglamentuojančių radiacinę ir (ar) fizinę saugą, pažeidimus, per Radiacinės saugos centro ar Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos nustatytą terminą šių pažeidimų nepašalina.

10. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytas asmuo, per Radiacinės saugos centro ar Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos pareigūno nustatytą terminą pašalinęs pažeidimą, dėl kurio buvo sustabdytas darbas su konkrečiu jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniu, privalo iki termino pažeidimui pašalinti pabaigos Radiacinės saugos centrui ar Valstybinei atominės energetikos saugos inspekcijai pateikti prašymą panaikinti darbo su konkrečiu jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniu sustabdymą, paaiškinimą, kaip pažeidimas buvo pašalintas, ir su pažeidimo pašalinimu susijusių dokumentų kopijas.

11. Radiacinės saugos centro ar Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos pareigūnas, per 5 darbo dienas nuo šio straipsnio 10 dalyje nurodytų dokumentų gavimo dienos išnagrinėjęs šiuos dokumentus ir nustatęs, kad pažeidimas, dėl kurio buvo sustabdytas darbas su konkrečiu jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniu, per Radiacinės saugos centro ar Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos pareigūno nustatytą terminą buvo pašalintas, panaikina darbo su konkrečiu jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniu sustabdymą.

12. Radiacinės saugos centro ir Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos pareigūnai, pateikę tarnybinį pažymėjimą ir pavedimą atlikti patikrinimą, turi šias teises:

1) priežiūros tikslais atlikdami patikrinimus, dalyvaujant šio straipsnio 1 dalyje nurodyto asmens atstovui, lankytis šio straipsnio 1 dalyje nurodyto asmens veiklos vietoje (patekti į šio straipsnio 1 dalyje nurodyto asmens patalpas, teritoriją ir transporto priemones);

2) peržiūrėti dokumentus ir skaitmeninėse bei kitose laikmenose esančią informaciją, asmens duomenis, įskaitant sveikatos duomenis, kurie reikalingi prižiūrėti, kaip šio straipsnio 1 dalyje nurodytas asmuo laikosi šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose, reglamentuojančiuose radiacinę ir fizinę saugą, nustatytų reikalavimų, gauti jų kopijas ar išrašus;

3) gauti žodinius ir rašytinius paaiškinimus iš šio straipsnio 1 dalyje nurodyto asmens vadovo ar jo įgaliotų asmenų, reikalauti, kad šie asmenys atvyktų duoti paaiškinimų į Radiacinės saugos centro ar Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos patalpas;

4) atlikti radiologinius tyrimus ir paimti ėminius radiologiniams tyrimams;

5) laikinai paimti dokumentus ir skaitmenines bei kitas laikmenas, kuriose saugoma informacija, asmens duomenys, įskaitant sveikatos duomenis, ir (ar) daiktus, kurie būtini ar turi įrodomosios reikšmės atliekant pažeidimo tyrimą, pateikdami motyvuotą sprendimą dėl dokumentų ir (ar) daiktų poėmio ir paimtų dokumentų ir (ar) daiktų aprašą;

6) tikrindami ir tirdami pažeidimus, naudoti technines priemones, įskaitant fotografavimo, filmavimo ir garso įrašymo įrangą;

7) kitas teisės aktuose, reglamentuojančiuose priežiūros vykdymą, nustatytas teises.

13. Radiacinės saugos centro ar Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos pareigūnų reikalavimai, pateikti vykdant priežiūrą, yra privalomi šio straipsnio 1 dalyje nurodytiems asmenims.

III SKYRIUS

VEIKLOS PAGRĮSTUMAS, PRANEŠIMAS APIE VEIKLĄ, NEREGULIUOJAMOJI VEIKLA IR NEBEKONTROLIAVIMAS

9 straipsnis. Veiklos pagrįstumas

1. Vykdoma veikla turi būti pagrįsta ir nurodyta Radiacinės saugos centro ar Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos sudarytame ir interneto svetainėje paskelbtame pagrįstos veiklos rūšių sąrašė.

2. Planuojant vykdyti veiklą, išskyrus branduolinės energetikos srities veiklą su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais, įskaitant vartojimo gaminių gamybą, importą ir numatomą naudojimą, dėl kurios žmonės patiria ar gali patirti apšvitą, nenurodytą Radiacinės saugos centro sudarytame ir interneto svetainėje paskelbtame pagrįstos veiklos, išskyrus branduolinės energetikos srities veiklą su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais, rūšių sąrašė, turi būti atliktas šios veiklos pagrįstumo vertinimas sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka.

3. Planuojant vykdyti branduolinės energetikos srities veiklą su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais, išskyrus branduolinės energetikos objektų statybą, eksploatavimą, eksploatavimo nutraukimą ir uždaryto atliekyno priežiūrą, nenurodytą Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos sudarytame ir interneto svetainėje paskelbtame pagrįstos branduolinės energetikos srities veiklos su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais rūšių sąrašė, turi būti atliktas šios veiklos pagrįstumo vertinimas Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos nustatyta tvarka.

4. Vertinant veiklos rūšių pagrįstumą, atsižvelgiama į šiuos kriterijus:

1) veikla atitinka veiklos pagrįstumo principą, nurodytą šio įstatymo 3 straipsnio 4 punkte;

2) nėra veiklai lygiaverčių alternatyvių metodų ir (ar) technologijų, kuriuos taikant nenaudojami jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniai ar naudojami radiacinės saugos požiūriu saugesni jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniai.

5. Radiacinės saugos centras ar Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija, atsižvelgdami į gautą naują informaciją apie jau pagrįstomis pripažintų veiklų veiksmingumą ar galimus tokių veiklų padarinius arba atsižvelgdami į gautą informaciją apie radiacinės saugos požiūriu saugesnius metodus ir technologijas, peržiūri pripažintų veiklų pagrįstumą ir nustatę, kad veiklos yra nepagrįstos, pakeičia pagrįstos veiklos rūšių sąrašą.

6. Draudžiama vykdyti nepagrįstą veiklą, įskaitant vartojimo gaminių gamybą, importą ir numatomą naudojimą, dėl kurios žmonės patiria ar gali patirti apšvitą.

10 straipsnis. Pranešimas apie veiklą

1. Asmenys, planuojantys vykdyti pagrįstą veiklą, Radiacinės saugos centrui turi pranešti apie:

1) veiklą, nurodytą šio įstatymo 12 straipsnio 1 dalyje, išskyrus branduolinės energetikos srities veiklą su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais;

2) vartojimo gaminio, kurio naudojimas anksčiau nebuvo sveikatos apsaugos ministro pripažintas pagrįsta veikla, gamybą, importą ir numatomą naudojimą;

3) darbo vietas, kuriose, nepaisant veiksmų, kurie buvo taikyti optimizuojant radiacinę saugą, metinis vidutinis radono tūrinis aktyvumas viršija sveikatos apsaugos ministro nustatytą atskaitos lygį;

4) esamas apšvitos situacijas, į kurias būtina atsižvelgti radiacinės saugos požiūriu ir kurioms taikomi radiacinės saugos reikalavimai, nustatyti veiklai šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose, reglamentuojančiuose radiacinę saugą;

5) apie sveikatos apsaugos ministro nustatytas veiklas, kurių metu naudojamos arba gali susidaryti medžiagos, turinčios gamtinės kilmės radioaktyviųjų medžiagų, dėl kurių darbuotojai ar gyventojai patiria apšvitą, į kurią būtina atsižvelgti radiacinės saugos požiūriu;

6) veiklas, kurių metu naudojamos arba gali susidaryti medžiagos, turinčios gamtinės kilmės radioaktyviųjų medžiagų, kurios gali patekti į vandenį ir lemti geriamojo vandens užterštumą radioaktyviosiomis medžiagomis ar nepagrįstą gyventojų su maistu gaunamą apšvitą.

2. Asmenys, planuojantys vykdyti pagrįstą branduolinės energetikos srities veiklą su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais, privalo apie tai pranešti Valstybinei atominės energetikos saugos inspekcijai.

3. Jeigu pateikiamas prašymas registruoti veiklą arba paraiška išduoti licenciją ar prašymas išduoti laikinąjį leidimą, atskiras pranešimas neteikiamas.

4. Pranešimas apie pagrįstą veiklą, nurodytą šio straipsnio 1 dalyje, neteikiamas, jeigu:

1) vadovaujantis šio įstatymo 11 straipsnio 1 dalyje nustatytais nereguliuojamosios veiklos ir nebekontroliavimo kriterijais ir sveikatos apsaugos ministro nustatytais nereguliuojamosios

lygiais, veikla priskiriama nereguliuojamajai veiklai. Ši nuostata netaikoma, jeigu veikla vykdoma su keliais jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais ir kurių visuma neatitinka nereguliuojamosios veiklos ir nebekontroliavimo kriterijų ar viršijami nereguliuojamosios veiklos ir nebekontroliavimo lygiai;

2) vykdoma veikla su medžiagomis, kurios susidarė įteisintos veiklos metu ir kuriose radionuklidų savitasis aktyvumas neviršija nebekontroliuojamųjų radioaktyvumo lygių arba kurių radioaktyvūs užterštumas susidarė dėl leidžiamų išmesti į aplinką radionuklidų.

TAR pastaba. Asmenys, iki įstatymo Nr. XIII-1283 įsigaliojimo dienos (2018-09-01) vykdę veiklą, apie kurią nebuvo pranešę, privalo apie tokią veiklą pranešti per 6 mėnesius nuo šio įstatymo įsigaliojimo dienos šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Radiacinės saugos įstatymo 10 straipsnyje nustatyta tvarka.

11 straipsnis. Nereguliuojamoji veikla ir nebekontroliavimas

1. Nereguliuojamosios veiklos ir nebekontroliavimo kriterijai yra šie:

- 1) veikla nekelti pavojaus žmonių sveikatai ir todėl tokios veiklos nereikia reguliuoti;
- 2) veikla yra pagrįsta;
- 3) veikla pagal savo pobūdį yra saugi.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nustatyti nereguliuojamosios veiklos ir nebekontroliavimo kriterijai taikomi nustatant nereguliuojamosios veiklos ir nebekontroliuojamus radioaktyvumo lygius.

3. Sveikatos apsaugos ministras nustato nereguliuojamosios veiklos ir jų taikymo tvarką. Nebekontroliuojamieji radioaktyvumo lygiai nustatomi Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatyme nustatyta tvarka.

IV SKYRIUS VEIKLOS ĮTEISINIMAS

12 straipsnis. Veiklos įteisinimas

1. Asmuo, atitinkantis šio straipsnio 5 dalyje nustatytus reikalavimus, gali vykdyti veiklą Vyriausybės patvirtintose veiklos su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais įteisinimo taisyklėse nustatyta tvarka užregistravęs veiklą, nurodytą šio įstatymo 1 priede pateiktame Registruojamos veiklos rūšių sąraše, arba turėdamas licenciją ar laikinąjį leidimą vykdyti veiklą, nenurodytą šio įstatymo 1 priede pateiktame Registruojamos veiklos rūšių sąraše, pagal šio straipsnio 3 dalyje nurodytas licencijų ar laikinųjų leidimų rūšis, išskyrus veiklas, nurodytas šio straipsnio 2 dalyje.

2. Veiklos registravimas, licencija ar laikinasis leidimas nereikalingi:

1) vykdyti veiklą, kuri sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka priskiriama nereguliuojamajai veiklai;

2) vežti ir saugoti jonizuojančiosios spinduliuotės generatorius, kurių sudėtyje nėra radioaktyviųjų medžiagų;

3) vežti radioaktyviasias medžiagas nekontroliuojamose pakuotėse, nurodytose Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse, reglamentuojančiose pavojingų krovinių vežimą;

4) vykdyti veiklą su elektroniniais mikroskopais.

3. Licencijų ar laikinųjų leidimų rūšys yra šios:

1) licencija ar laikinasis leidimas gaminti, naudoti (taip pat pakartotinai naudoti), saugoti, perdirbti jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinius ir (ar) tvarkyti (atlikti pradinį radioaktyviųjų atliekų apdorojimą, atlikti pagrindinį radioaktyviųjų atliekų apdorojimą, saugoti) radioaktyviasias atliekas;

2) licencija ar laikinasis leidimas prekiauti, montuoti, prižiūrėti ir remontuoti jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinius;

3) licencija ar laikinasis leidimas vežti radioaktyviasias medžiagas ir (ar) radioaktyviasias atliekas;

4) licencija ar laikinasis leidimas vykdyti veiklą jonizuojančiosios spinduliuotės aplinkoje branduolinės energetikos objekte;

5) licencija ar laikinasis leidimas vykdyti veiklą jonizuojančiosios spinduliuotės aplinkoje pas kitą asmenį, turintį licenciją.

4. Jeigu radioaktyviajame šaltinyje yra branduolinių medžiagų ir daliųjų medžiagų, kurios ir kurių kiekiai nurodyti Branduolinės saugos įstatymo 1 priede, licencija vykdyti veiklą su tokias radioaktyviaisiais šaltiniais yra išduodama vadovaujantis Branduolinės saugos įstatymu ir atskira šio straipsnio 3 dalies 1 punkte nurodytos rūšies licencija ar laikinasis leidimas vykdyti šią veiklą nėra išduodami.

5. Asmuo, planuojantis vykdyti veiklą, nurodytą šio straipsnio 1 dalyje, turi atitikti šiuos reikalavimus:

1) turėti atitinkamai veiklos rūšiai įrengtas darbo vietas ir (ar) patalpas, atitinkančias teisės aktų, reglamentuojančių radiacinę ir (ar) fizinę saugą, reikalavimus;

2) turėti radiacinės ir (ar) fizinės saugos priemones (teisines, organizacines ir technines), atitinkančias teisės aktų, reglamentuojančių radiacinę ir (ar) fizinę saugą, reikalavimus;

3) turėti darbuotojus, kurių profesinė kvalifikacija atitiktų reikalavimus, nustatytus įstatymuose ir kituose teisės aktuose, nustatančiuose reikalavimus darbuotojų profesinei kvalifikacijai, ir kurie būtų mokyti radiacinės ir (ar) fizinės saugos klausimais šio įstatymo 26 straipsnyje nustatyta tvarka.

13 straipsnis. Veiklos registravimas

1. Asmuo, atitinkantis šio įstatymo 12 straipsnio 5 dalyje nustatytus reikalavimus, planuojantis vykdyti šio įstatymo 1 priede pateiktame Registruojamos veiklos rūšių sąrašė nurodytą veiklą, turi pateikti Radiacinės saugos centrui ar Valstybinei atominės energetikos saugos inspekcijai veiklai registruoti būtinus dokumentus, nurodytus Vyriausybės patvirtintose veiklos su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais įteisinimo taisyklėse.

2. Radiacinės saugos centras ar Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija per 30 kalendorinių dienų nuo visų, išsamių ir tinkamai įformintų veiklai registruoti būtinų dokumentų gavimo dienos registruoja veiklą arba per šį terminą motyvuotai atsisako registruoti veiklą ir apie tai raštu informuoja prašymą registruoti veiklą pateikusį asmenį. Veikla registruojama neterminuotam laikui.

3. Jeigu asmuo pateikė ne visus, neišsamius ar netinkamai įformintus veiklai registruoti būtinus dokumentus, Radiacinės saugos centras ar Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo dokumentų gavimo dienos raštu informuoja šį asmenį, kad gauti ne visi, neišsamūs ar netinkamai įforminti veiklai registruoti būtini dokumentai, ir nustato ne trumpesnę kaip 30 kalendorinių dienų nuo asmens informavimo dienos terminą trūkumams pašalinti.

4. Priimdami sprendimą dėl veiklos registravimo, Radiacinės saugos centras ar Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija turi vadovautis šio įstatymo 1 priede pateiktu Registruojamos veiklos rūšių sąrašu. Radiacinės saugos centras ar Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija turi teisę prieš registruodami veiklą, vykdydami priežiūrą, atlikti patikrinimą ir įvertinti, ar asmuo yra pasirengęs vykdyti šio įstatymo 1 priede pateiktame Registruojamos veiklos rūšių sąrašė nurodytą veiklą. Registruojant veiklą, registruojami Vyriausybės patvirtintose veiklos su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais įteisinimo taisyklėse nustatyti registruojamos veiklos duomenys ir informacija.

5. Registruoti veiklą atsisakoma, jeigu:

1) asmuo neatitinka šio įstatymo 12 straipsnio 5 dalyje nustatytų reikalavimų;

2) pateikti ne visi, neišsamūs ar netinkamai įforminti veiklai registruoti būtini dokumentai, nurodyti Vyriausybės patvirtintose veiklos su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais įteisinimo taisyklėse, ir per Radiacinės saugos centro ar Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos nustatytą terminą šie trūkumai nebuvo pašalinti;

3) vykdant priežiūrą, prieš registruojant veiklą atlikto patikrinimo metu nustatyta, kad asmens pasirengimas vykdyti šio įstatymo 1 priede pateiktame Registruojamos veiklos rūšių sąrašė nurodytą veiklą neatitinka šio įstatymo 17 straipsnio 4 dalyje nustatytų pareigų.

6. Veiklos neregistravimas arba motyvuoto atsisakymo registruoti veiklą nepateikimas per šio straipsnio 2 dalyje nustatytą terminą nelaikomas veiklos registravimu.

14 straipsnis. Licencijos ar laikinojo leidimo išdavimas

1. Asmuo, atitinkantis šio įstatymo 12 straipsnio 5 dalyje nustatytus reikalavimus, norintis gauti bet kurios šio įstatymo 12 straipsnio 3 dalyje nustatytos rūšies licenciją ar laikinąjį leidimą, turi pateikti Radiacinės saugos centrui ar Valstybinei atominės energetikos saugos inspekcijai licencijai ar laikinajam leidimui išduoti būtinus dokumentus, nurodytus Vyriausybės patvirtintose veiklos su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais įteisinimo taisyklėse. Šiuose dokumentuose pateikiama informacija, susijusi su radiacine ir fizine sauga, turi būti proporcinga numatomos vykdyti veiklos pobūdžiui ir su tokia veikla susijusiai rizikai.

2. Radiacinės saugos centras ar Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija per 30 kalendorinių dienų nuo visų, išsamių ir tinkamai įformintų licencijai ar laikinajam leidimui išduoti būtinų dokumentų gavimo dienos išduoda licenciją ar laikinąjį leidimą arba per šį terminą motyvuotai atsisako išduoti licenciją ar laikinąjį leidimą ir apie tai raštu informuoja asmenį, kuris pateikė paraišką išduoti licenciją ar prašymą išduoti laikinąjį leidimą. Radiacinės saugos centras ar Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija turi teisę prieš išduodami licenciją ar laikinąjį leidimą, vykdydami priežiūrą, atlikti patikrinimą ir įvertinti, ar asmuo yra pasirengęs vykdyti šio įstatymo 12 straipsnio 3 dalyje nurodytą veiklą. Licencija išduodama neterminuotam laikui. Laikinojo leidimo galiojimo terminą nustato ir veiklos vykdymo laikinumą vertina Radiacinės saugos centras ar Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija, atsižvelgdami į tokios veiklos ypatumus, vykdymo trukmę, reguliarumą, dažnumą ir tęstinumą.

3. Jeigu asmuo pateikė ne visus, neišsamius ar netinkamai įformintus licencijai ar laikinajam leidimui išduoti būtinus dokumentus, Radiacinės saugos centras ar Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo dokumentų gavimo dienos raštu informuoja šį asmenį, kad gauti ne visi, neišsamūs ar netinkamai įforminti licencijai ar laikinajam leidimui išduoti būtini dokumentai, ir nustato ne trumpesnę kaip 30 kalendorinių dienų nuo asmens informavimo dienos terminą trūkumams pašalinti.

4. Išduoti licenciją ar laikinąjį leidimą atsisakoma, jeigu:

1) asmuo neatitinka šio įstatymo 12 straipsnio 5 dalyje nustatytų reikalavimų;

2) pateikti ne visi, neišsamūs ar netinkamai įforminti licencijai ar laikinajam leidimui išduoti būtini dokumentai, nurodyti Vyriausybės patvirtintose veiklos su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais įteisinimo taisyklėse, ir per Radiacinės saugos centro ar Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos nustatytą terminą trūkumai nebuvo pašalinti;

3) vykdant priežiūrą, prieš išduodant licenciją ar laikinąjį leidimą atlikto patikrinimo metu nustatyta, kad asmens pasirengimas vykdyti šio įstatymo 12 straipsnio 3 dalyje nurodytą veiklą neatitinka šio įstatymo 17 straipsnio 3 dalyje nustatytų pareigų.

5. Licencijos ar laikinojo leidimo neišdavimas arba motyvuoto atsisakymo išduoti licenciją ar laikinąjį leidimą nepateikimas per šio straipsnio 2 dalyje nustatytą terminą nelaikomas licencijos ar laikinojo leidimo išdavimu.

15 straipsnis. Veiklos registravimo panaikinimas

1. Jeigu asmuo, vykdamas registruotą veiklą, nevykdo Radiacinės saugos centro ar Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos nustatytų privalomų vykdyti nurodymų, Radiacinės saugos centras ar Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija įspėja asmenį, vykdamą registruotą veiklą, apie galimą veiklos registravimo panaikinimą ir nustato ne trumpesnę kaip 5 darbo dienų nuo įspėjimo apie galimą veiklos registravimo panaikinimą gavimo dienos terminą, per kurį pažeidimai turi būti pašalinti.

2. Asmuo, vykdamas registruotą veiklą, per nustatytą terminą pašalinęs pažeidimus, dėl kurių buvo įspėtas apie galimą veiklos registravimo panaikinimą, privalo iki termino pažeidimams pašalinti pabaigos Radiacinės saugos centrui ar Valstybinei atominės energetikos saugos inspekcijai pateikti paaiškinimus, kaip pažeidimai buvo pašalinti, ir dokumentus, patvirtinančius, kad pažeidimai buvo pašalinti. Radiacinės saugos centro ar Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos nustatytas terminas pažeidimams pašalinti gali būti pratęstas ne trumpiau kaip 5 darbo dienoms nuo šioje dalyje nurodytų dokumentų gavimo dienos, jeigu asmuo, vykdamas registruotą veiklą, dėl objektyvių aplinkybių per nustatytą terminą negali pašalinti pažeidimų ir pateikia motyvuotą prašymą pratęsti terminą pažeidimams pašalinti.

3. Veiklos registravimas panaikinamas, jeigu:

1) asmuo, vykdamas registruotą veiklą, nusprendė nutraukti veiklą ir Radiacinės saugos centrui ar Valstybinei atominės energetikos saugos inspekcijai pateikė prašymą panaikinti veiklos registravimą;

2) asmuo, vykdamas registruotą veiklą, Vyriausybės patvirtintose veiklos su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais įteisinimo taisyklėse nustatyta tvarka įspėtas apie galimą veiklos registravimo panaikinimą dėl pažeidimų, išskyrus mažareikšmius teisės aktų, reglamentuojančių radiacinę ir (ar) fizinę saugą, pažeidimus, per Radiacinės saugos centro ar Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos nustatytą terminą šių pažeidimų nepašalino;

3) juridinis asmuo, kita organizacija ar jų filialas, vykdamas registruotą veiklą, buvo likviduotas ar reorganizuotas prijungimo (kai juridinis asmuo, kita organizacija ar jų filialas, vykdamas registruotą veiklą, prijungiamas prie kito juridinio asmens, kitos organizacijos ar jų filialo), sujungimo, išdalijimo ar padalijimo būdu, fizinis asmuo, vykdamas registruotą veiklą, mirė.

4. Veiklos registravimo panaikinimas nepanaikina asmens, vykdžiusio registruotą veiklą, atsakomybės už radiacinės ir fizinės saugos užtikrinimą.

5. Panaikinus veiklos registravimą šio straipsnio 3 dalies 2 punkte nurodytu atveju, asmuo gali kreiptis dėl tos pačios veiklos registravimo ne anksčiau kaip po 6 mėnesių nuo veiklos registravimo panaikinimo dienos.

16 straipsnis. Licencijos ar laikinojo leidimo galiojimo sustabdymas, galiojimo sustabdymo panaikinimas, galiojimo panaikinimas

1. Jeigu licencijos ar laikinojo leidimo turėtojas nevykdo Radiacinės saugos centro ar Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos nustatytų privalomų vykdyti nurodymų pašalinti pažeidimus, Radiacinės saugos centras ar Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija įspėja licencijos ar laikinojo leidimo turėtoją apie galimą licencijos ar laikinojo leidimo galiojimo sustabdymą ir nustato ne trumpesnę kaip 5 darbo dienų nuo įspėjimo apie galimą licencijos ar laikinojo leidimo galiojimo sustabdymą gavimo dienos terminą, per kurį pažeidimai turi būti pašalinti. Licencijos ar laikinojo leidimo galiojimas gali būti sustabdomas be įspėjimo šio straipsnio 3 dalies 1 ir 2 punktuose nurodytais atvejais.

2. Licencijos ar laikinojo leidimo turėtojas per nustatytą terminą pašalinęs pažeidimus, dėl kurių buvo įspėtas apie galimą licencijos ar laikinojo leidimo galiojimo sustabdymą, privalo iki termino pažeidimams pašalinti pabaigos Radiacinės saugos centrui ar Valstybinei atominės energetikos saugos inspekcijai pateikti paaiškinimą, kaip pažeidimai buvo pašalinti, ir dokumentus, patvirtinančius, kad pažeidimai buvo pašalinti. Radiacinės saugos centro ar Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos nustatytas terminas pažeidimams pašalinti gali būti pratęstas ne trumpiau kaip 5 darbo dienoms nuo šioje dalyje nurodytų dokumentų gavimo dienos, jeigu licencijos ar laikinojo leidimo turėtojas dėl objektyvių aplinkybių per nustatytą terminą negali pašalinti pažeidimų ir pateikia motyvuotą prašymą pratęsti terminą pažeidimams pašalinti.

3. Licencijos ar laikinojo leidimo galiojimas sustabdomas, jeigu:

1) vykdant veiklą buvo pažeisti radiacinės ar fizinės saugos reikalavimai, dėl kurių kilo grėsmė žmonių sveikatai ar gyvybei, daroma žala aplinkai;

2) licencijos ar laikinojo leidimo turėtojas nustatyta tvarka laiku ir išsamiai neinformavo Radiacinės saugos centro ar Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos apie įvykusį radiologinį incidentą ar radiologinę avariją ir nesiėmė priemonių, kad būtų pašalintas jų žalingas poveikis žmonių sveikatai ir aplinkai bei padariniai;

3) licencijos ar laikinojo leidimo turėtojas Vyriausybės patvirtintose veiklos su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais įteisinimo taisyklėse nustatyta tvarka įspėtas apie

galimą licencijos ar laikinojo leidimo galiojimo sustabdymą dėl pažeidimų, išskyrus mažareikšmius teisės aktų, reglamentuojančių radiacinę ir (ar) fizinę saugą, pažeidimus, per Radiacinės saugos centro ar Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos nustatytą terminą šių pažeidimų nepašalina;

4) licencijos ar laikinojo leidimo turėtojas kreipėsi su prašymu sustabdyti licencijos ar laikinojo leidimo galiojimą, nuroydamas iki kada (bet ne ilgesniam kaip 6 mėnesių terminui nuo licencijos ar laikinojo leidimo galiojimo sustabdymo dienos) prašo sustabdyti licencijos ar laikinojo leidimo galiojimą. Jeigu licencijos ar laikinojo leidimo turėtojas kreipėsi su prašymu pratęsti licencijos ar laikinojo leidimo galiojimo sustabdymo terminą dėl objektyvių aplinkybių, nuroydamas iki kada (bet ne ilgesniam kaip 6 mėnesių terminui nuo licencijos ar laikinojo leidimo galiojimo sustabdymo pratęsimo dienos), Radiacinės saugos centras ar Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija priima sprendimą dėl licencijos ar laikinojo leidimo galiojimo sustabdymo pratęsimo per 5 darbo dienas ir apie tai informuoja licencijos ar laikinojo leidimo turėtoją.

4. Radiacinės saugos centras ar Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija, priėmę sprendimą sustabdyti licencijos ar laikinojo leidimo galiojimą šio straipsnio 3 dalies 1, 2 ir 3 punktuose nurodytais atvejais, nustato ne trumpesnę kaip 5 darbo dienų ir ne ilgesnę kaip 6 mėnesių nuo sprendimo dėl licencijos ar laikinojo leidimo galiojimo sustabdymo gavimo dienos terminą, per kurį pažeidimai turi būti pašalinti. Radiacinės saugos centro ar Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos nustatytas terminas pažeidimams pašalinti gali būti pratęstas ne ilgiau kaip vienam mėnesiui nuo šioje dalyje nurodytų dokumentų gavimo dienos, jeigu licencijos ar laikinojo leidimo turėtojas dėl objektyvių aplinkybių per nustatytą terminą negali pašalinti pažeidimų ir pateikia motyvuotą prašymą pratęsti terminą pažeidimams pašalinti.

5. Licencijos ar laikinojo leidimo galiojimo sustabdymas panaikinamas, jeigu licencijos ar laikinojo leidimo turėtojas pateikia Radiacinės saugos centrui ar Valstybinei atominės energetikos saugos inspekcijai šiuos dokumentus:

- 1) prašymą panaikinti licencijos ar laikinojo leidimo galiojimo sustabdymą;
- 2) paaiškinimą, kaip nustatyti pažeidimai, dėl kurių buvo sustabdytas licencijos ar laikinojo leidimo galiojimas, buvo pašalinti, ir dokumentus, patvirtinančius, kad pažeidimai pašalinti (išskyrus šio straipsnio 3 dalies 4 punkte nurodytą atvejį).

6. Licencijos ar laikinojo leidimo galiojimas panaikinamas, jeigu:

- 1) licencijos ar laikinojo leidimo turėtojas nusprendė nutraukti veiklą ir Radiacinės saugos centrui ar Valstybinei atominės energetikos saugos inspekcijai pateikė prašymą panaikinti licencijos ar laikinojo leidimo galiojimą;

2) licencijos ar laikinojo leidimo turėtojas per Radiacinės saugos centro ar Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos nustatytą terminą, kuris turi būti ne trumpesnis kaip 5 darbo dienos ir ne ilgesnis kaip 6 mėnesiai nuo sprendimo dėl licencijos ar laikinojo leidimo galiojimo sustabdymo gavimo dienos, nepašalina pažeidimų, dėl kurių šio straipsnio 3 dalies 1, 2 ir 3 punktuose nurodytais atvejais buvo sustabdytas licencijos ar laikinojo leidimo galiojimas;

3) licencijos ar laikinojo leidimo turėtojas, kurio licencijos ar laikinojo leidimo galiojimas buvo sustabdytas, toliau vykde veiklą;

4) licencijos ar laikinojo leidimo turėtojas iki licencijos ar laikinojo leidimo galiojimo sustabdymo termino pabaigos nepateikė prašymo panaikinti licencijos ar laikinojo leidimo galiojimo sustabdymą ir nepateikė prašymo pratęsti licencijos ar laikinojo leidimo galiojimo sustabdymo terminą;

5) juridinis asmuo, kita organizacija ar jų filialas, turintis licenciją ar laikinąjį leidimą, buvo likviduotas ar reorganizuotas prijungimo (kai juridinis asmuo, kita organizacija ar jų filialas, turintis licenciją ar laikinąjį leidimą, prijungiamas prie kito juridinio asmens, kitos organizacijos ar jų filialo), sujungimo, išdalijimo ar padalijimo būdu, fizinis asmuo, turintis licenciją ar laikinąjį leidimą, mirė.

7. Licencijos ar laikinojo leidimo galiojimo sustabdymas arba panaikinimas nepanaikina licencijos ar laikinojo leidimo turėtojo atsakomybės už radiacinės ir fizinės saugos užtikrinimą.

8. Panaikinus licencijos ar laikinojo leidimo galiojimą šio straipsnio 6 dalies 2, 3 ir 4 punktuose nurodytais atvejais, asmuo gali kreiptis dėl tos pačios rūšies licencijos ar laikinojo leidimo išdavimo ne anksčiau kaip po 6 mėnesių nuo licencijos ar laikinojo leidimo galiojimo panaikinimo dienos.

V SKYRIUS

VEIKLOS VYKDYTOJO, DARBUOTOJŲ, PRAKTIKANTŲ IR STUDENTŲ PAREIGOS

17 straipsnis. Veiklos vykdytojo pareigos

1. Veiklos vykdytojas yra atsakingas už tinkamą ir saugų veiklos vykdymą pagal šiame įstatyme, Branduolinės energijos įstatyme, Branduolinės saugos įstatyme, Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatyme ir kituose teisės aktuose, reglamentuojančiuose radiacinę ir fizinę saugą, nustatytus reikalavimus.

2. Kai pas veiklos vykdytoją dirba komandiruoti darbuotojai, šių darbuotojų radiacinei saugai užtikrinti turi būti taikomos tokios pačios jų darbo pobūdį atitinkančios radiacinės saugos priemonės kaip ir veiklos vykdytojo darbuotojams. Komandiruotus darbuotojus priimantis

veiklos vykdytojas, tiesiogiai arba sudarydamas sutartis su komandiruoju darbuotojų darbdaviu, yra atsakingas už komandiruoju darbuotojų radiacinę saugą tiek, kiek tai tiesiogiai susiję su šių komandiruoju darbuotojų veiklos pobūdžiu pas veiklos vykdytoją.

3. Licencijos ar laikinojo leidimo vykdyti veiklą, nurodytą šio įstatymo 12 straipsnio 1 dalyje, turėtojas privalo vykdyti šias pareigas:

1) sudaryti jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių sąrašą ir jį atnaujinti bei užtikrinti tinkamą jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių techninę būklę ir saugų naudojimą;

2) paskirti asmenis, atsakingus už radiacinę saugą, arba steigti radiacinės saugos tarnybas;

3) paskirti asmenis, atsakingus už I, II, III ir IV pavojingumo kategorijų radioaktyviųjų šaltinių fizinę saugą;

4) atlikti darbuotojų apšvitos ir darbo vietų stebėseną;

5) atlikti vykdomos veiklos, išskyrus branduolinės energetikos srities veiklą su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais, radiacinės saugos vertinimą;

6) parengti, vykdyti ir atnaujinti kokybės laidavimo programas, išskyrus branduolinės energetikos srities veiklą su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais, kuriai reikalinga šio įstatymo 12 straipsnio 3 dalies 4 punkte nurodyta licencija ar laikinasis leidimas;

7) nustatęs jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinio dingimo, vagystės, pametimo ar sugadinimo, neteisėto naudojimo ar užvaldymo faktą, nedelsdamas apie tai informuoti Radiacinės saugos centrą ar Valstybinę atominės energetikos saugos inspekciją;

8) pasiręgti reaguoti į radiologinius incidentus ir radiologines avarijas, juos registruoti, analizuoti, atlikti pirminį radiologinių incidentų ir radiologinių avarių aplinkybių bei padarinių vertinimą ir imtis skubių veiksmų, švelninančių žalingo poveikio žmonių sveikatai, aplinkai ir turtui padarinius, nedelsdamas informuoti Radiacinės saugos centrą ar Valstybinę atominės energetikos saugos inspekciją apie įvykusius radiologinius incidentus ar radiologines avarijas;

9) neperleisti kitiems asmenims licencija ar laikinuoju leidimu suteiktos teisės vykdyti veiklą, taip pat neturi teisės savo vardu jų įgalioti vykdyti licencijoje ar laikinajame leidime nurodytą veiklą;

10) grąžinti radioaktyviojo šaltinio tiekėjui arba, kai tai neįmanoma, atiduoti radioaktyviųjų atliekų tvarkytojui sutvarkyti kaip radioaktyvias atliekas netinkamus naudoti arba nebenaudojamus radioaktyviuosius šaltinius ar tuos radioaktyviuosius šaltinius, kuriuos, įvertinus radioaktyviųjų šaltinių techninę būklę ir veiklos pobūdį bei nustatčius, kad veikla su šiais radioaktyviaisiais šaltiniais toliau nebegali būti vykdoma, Radiacinės saugos centras ar Valstybinę atominės energetikos saugos inspekcija reikalauja grąžinti radioaktyviojo šaltinio tiekėjui arba, kai tai neįmanoma, sutvarkyti kaip radioaktyvias atliekas;

11) parduoti ar perduoti jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinius kitam asmeniui, tik įsitikinus, kad asmuo, kuriam parduodami ar perduodami jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniai, yra įteisinęs veiklą, nurodytą šio įstatymo 12 straipsnio 1 dalyje;

12) užtikrinti, kad fiziniai asmenys, nurodyti šio įstatymo 25 straipsnio 1 ar 2 dalyje, būtų tikrinami dėl tinkamumo dirbti ar dėl teisės be palydos patekti į branduolinės energetikos objektų apsaugos zonas ir (ar) branduolinės energetikos objekto aikštelę;

13) atlikti kitas šiame įstatyme nustatytas pareigas.

4. Asmuo, vykdamas registruotą veiklą, privalo vykdyti šias pareigas:

1) neturi teisės savo vardu įgalioti kitų asmenų vykdyti registruotą veiklą;

2) vykdyti šio straipsnio 3 dalies 1, 2, 7, 8, 10, 11 ir 13 punktuose nurodytas pareigas ir, jeigu kituose teisės aktuose, reglamentuojančiuose radiacinę ir fizinę saugą, nenustatyta kitaip, vykdyti šio straipsnio 3 dalies 3, 4 ir 6 punktuose nurodytas pareigas.

5. Veiklos vykdytojas, pagal šio įstatymo 10 straipsnio 1 dalį pateikęs pranešimą apie pagrįstą veiklą, kuri nėra registruojama ir kuriai vykdyti nereikalinga licencija ar laikinasis leidimas, privalo sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka teikti Radiacinės saugos centrui informaciją apie vartojimo gaminių gamybą, jų įvežimą į Lietuvos Respubliką, pardavimą Lietuvos Respublikoje, išvežimą iš Lietuvos Respublikos.

6. Jeigu licencijos ar laikinojo leidimo galiojimas arba veiklos registravimas yra panaikinami, toks asmuo privalo nedelsdamas nuosavybės teise valdomus radioaktyviuosius šaltinius, išskyrus jonizuojančiosios spinduliuotės generatorius, kurių sudėtyje nėra radioaktyviųjų medžiagų, perduoti laikinai saugoti radioaktyviųjų atliekų tvarkytojui Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatyme nustatyta tvarka ir sąlygomis ir apie tai informuoti Radiacinės saugos centrą. Nuosavybės teise asmens valdomus radioaktyviuosius šaltinius, išskyrus jonizuojančiosios spinduliuotės generatorius, kurių sudėtyje nėra radioaktyviųjų medžiagų, perdavus saugoti radioaktyviųjų atliekų tvarkytojui, jų savininkas ir toliau turi teisę Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse nustatytais būdais perleisti juos valdyti nuosavybės teise asmenims, turintiems licenciją ar laikinąjį leidimą vykdyti atitinkamą veiklą arba kurių vykdoma veikla yra registruota.

18 straipsnis. Darbuotojų, praktikantų ir studentų pareigos

1. Darbuotojai, praktikantai ir studentai privalo:

1) vykdyti veiklos vykdytojo nustatytus radiacinės ir fizinės saugos reikalavimus, naudoti radiacinės ir fizinės saugos priemones;

2) nustatę aplinkybes, galinčias turėti įtakos radiacinei ir fizinei saugai, nedelsdami apie tai pranešti veiklos vykdytojui.

2. Krūtimi maitinančios darbuotojos, praktikantės ir studentės, kurių darbo metu galima jų vidinė apšvita ar išorinis radioaktyvusis užterštumas, privalo nedelsdamos apie maitinimą krūtimi pranešti veiklos vykdytojui.

3. Nėščios darbuotojos, praktikantės ir studentės privalo nedelsdamos apie savo nėštumą pranešti veiklos vykdytojui.

VI SKYRIUS

DARBUOTOJŲ IR AVARIJAS LIKVIDUOJANČIŲ DARBUOTOJŲ SVEIKATOS PRIEŽIŪRA, APRIBOJIMAI DARBUOTOJAMS, PRAKTIKANTAMS IR STUDENTAMS, NĖŠČIOMS IR KRŪTIMI MAITINANČIOMS DARBUOTOJOMS, PRAKTIKANTĖMS IR STUDENTĖMS

19 straipsnis. Darbuotojų ir avarijas likviduojančių darbuotojų sveikatos priežiūra

1. Darbuotojai ir avarijas likviduojantys darbuotojai į darbą gali būti priimami ir tokį darbą gali dirbti tik pasitikrinę sveikatą Vyriausybės nustatyta tvarka.

2. Darbdavys be Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatyme nurodytų privalomo sveikatos patikrinimo pagrindų turi siųsti darbuotoją ar avarijas likviduojantį darbuotoją patikrinti sveikatą kitu laiku, negu nustatyta darbuotojų sveikatos patikrinimo grafike, kai nustato ar įtaria, kad darbuotojo ar avarijas likviduojančio darbuotojo apšvita viršija sveikatos apsaugos ministro nustatytas darbuotojų ribines dozes. Darbdavys gali leisti darbuotojui dirbti ar avarijas likviduojančiam darbuotojui likviduoti avarijos padarinius tik privalomąjį sveikatos tikrinimą atliekančiam gydytojui įvertinus darbuotojo ar avarijos padarinius likviduojančio darbuotojo sveikatos būklę ir darbo pobūdį ir pateikus išvadą dėl galimybės dirbti ar likviduoti avarijos padarinius.

3. Draudžiama dirbti darbuotojams ir avarijas likviduojantiems darbuotojams likviduoti avarijos padarinius, jeigu tokiems darbuotojams nustatyti sveikatos pakitimai, dėl kurių jie negali dirbti ar likviduoti avarijos padarinius.

20 straipsnis. Apribojimai darbuotojams, praktikantams ir studentams, nėščioms ir krūtimi maitinančioms darbuotojoms, praktikantėms ir studentėms

1. Darbą, susijusį su apšvita, gali dirbti 18 metų ir vyresni fiziniai asmenys.

2. 18 metų ir vyresnių praktikantų ir studentų, dirbančių darbą profesinio pasirengimo metu, kurio metu jie patiria apšvitą, ribinės dozės yra tokios pat kaip ir sveikatos apsaugos ministro nustatytos darbuotojų ribinės dozės.

3. 16–18 metų praktikantai ir studentai gali dirbti darbą, kurio metu patiria apšvitą, tik profesinio mokymo tikslais ir tik prižiūrint veiklos vykdytojo paskirtam darbuotojui ar mokymo vadovui, neviršijant sveikatos apsaugos ministro nustatytą 16–18 metų praktikantų ir studentų ribinių dozių.

4. Veiklos vykdytojas, nėščiai darbuotojai, praktikantei ar studentei pranešus apie nėštumą, privalo sudaryti tokias saugias ir sveikas darbo sąlygas, kad lygiavertė dozė, kurią vaisius gautų per likusį nėštumo laiką, būtų tokia maža, kokią įmanoma pasiekti, ir neviršytų 1 mSv.

5. Veiklos vykdytojas, krūtimi maitinančiai darbuotojai, praktikantei ar studentei pranešus, kad ji maitina krūtimi, privalo sudaryti tokias saugias ir sveikas darbo sąlygas, kurios nekelia vidinės apšvitos ar išorinio radioaktyviojo užterštumo rizikos.

VII SKYRIUS

MEDICININĖ APŠVITA IR NEMEDICININĖ APŠVITA VAIZDINIMO TIKSLAIS

21 straipsnis. Medicininė apšvita

1. Naujos veiklos rūšys, kurias vykdant bus patiriama medicininė apšvita ir kurios iki šiol nebuvo vykdomos Lietuvos Respublikoje, turi būti iš anksto prieš pradėdant jas vykdyti pagrindžiamos šio įstatymo 9 straipsnyje nustatyta tvarka.

2. Vykdamas veiklą, kurios metu patiriama medicininė apšvita, teisės aktų, reglamentuojančių radiacinę saugą, nustatyta tvarka veiklos vykdytojas turi užtikrinti, kad:

1) būtų imamos priemonės, kad naudojama įranga, medžiagos, pagalbinės priemonės atitiktų teisės aktuose, reglamentuojančiuose radiacinę saugą, nustatytus reikalavimus;

2) darbuotojai turėtų reikiamą profesinę kvalifikaciją ir būtų mokytą radiacinės saugos;

3) būtų sukurtos ir įgyvendinamos kokybės laidavimo programos;

4) būtų laikomasi sveikatos apsaugos ministro patvirtintų diagnostinių atskaitos lygių, taikomų spindulinės diagnostikos tyrimų ir intervencinės radiologijos procedūrų metu;

5) būtų atliekami medicininės radiologijos klinikiniai auditai sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka;

6) būtų registruojama pacientų apšvita;

7) pagal kompetenciją dalyvautų medicinos fizikai ekspertai, pripažinti sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka.

3. Taikant medicininę apšvitą klinikinė atsakomybė tenka praktikui.

4. Paskyrėjai, skirdami spindulinės diagnostikos procedūras, turi naudotis sveikatos apsaugos ministro patvirtintomis spindulinės diagnostikos procedūrų paskyrimo, atsižvelgiant į

tokių procedūrų metu gaunamas apšvitos dozes, rekomendacijomis.

5. Pacientas, slaugytojas ir globėjas, prieš pacientui atliekant medicininės radiologijos procedūras, turi būti informuoti apie pacientui atliekamos medicininės radiologijos procedūros naudą ir galimą riziką paciento, slaugytojo ir globėjo sveikatai dėl jonizuojančiosios spinduliuotės. Pacientas arba jo atstovas turi teisę atsisakyti medicininės radiologijos procedūrų, išskyrus įstatymų nustatytus atvejus, kai toks atsisakymas nėra galimas.

6. Prieš atliekant biomedicininis tyrimus, kurių metu patiriama medicininė apšvita, turi būti gautas leidimas, kurį išduoda Lietuvos bioetikos komitetas, suderinęs su Radiacinės saugos centru. Tokiuose tyrimuose dalyvaujantis žmogus turi būti iš anksto informuojamas apie šių tyrimų tikslą, galimą riziką sveikatai dėl jonizuojančiosios spinduliuotės ir sutikti būti tiriamas.

7. Žmonių, priskirtų rizikos susirgti tam tikromis ligomis grupėms, atrankiniai sveikatos tikrinimai, kurių metu patiriama medicininė apšvita, kaip veiklos rūšys, turi būti pagrįsti šio įstatymo 9 straipsnyje nustatyta tvarka ir atliekami sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka.

22 straipsnis. Nemedicininė apšvita vaizdinimo tikslais

1. Veiklos, kurios metu patiriama nemedicininė apšvita vaizdinimo tikslais, rūšis turi būti pagrįsta šio įstatymo 9 straipsnyje nustatyta tvarka.

2. Prieš atliekant žmogui procedūras, kurių metu patiriama nemedicininė apšvita vaizdinimo tikslais, žmogus turi būti apie tai informuotas ir duoti sutikimą raštu. Žmogus turi teisę tokių procedūrų atsisakyti, išskyrus įstatymų nustatytus atvejus, kai toks atsisakymas nėra galimas.

3. Skenavimo įrangą su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais, skirtą nustatyti žmogaus kūne ar ant jo paslėptus daiktus ir lemiančią nemedicininę apšvitą vaizdinimo tikslais, naudoti Lietuvos Respublikoje galima tik tuo atveju, kai Vyriausybė priima nutarimą dėl tokios įrangos naudojimo.

VIII SKYRIUS

PALIKTIEJI RADIOAKTYVIEJI ŠALTINIAI IR RADIOAKTYVIOSIOMIS MEDŽIAGOMIS UŽTERŠTI OBJEKTAI

23 straipsnis. Paliktieji radioaktyvieji šaltiniai ir radioaktyviosiomis medžiagomis užteršti objektai

1. Paliktųjų radioaktyviųjų šaltinių ir radioaktyviosiomis medžiagomis užterštų objektų aptikimas naudojant radioaktyviesiems šaltiniams ir radioaktyviosiomis medžiagomis užterštiems objektams aptikti skirtą įrangą turi būti atliekamas:

- 1) netauriųjų metalų laužo ir atliekų supirkimo, rūšiavimo ir perdirbimo vietose;
- 2) komunalinių atliekų rūšiavimo ir deginimo įrenginiuose ir regioniniuose komunalinių atliekų sąvartynuose;
- 3) pasienio kontrolės punktuose;
- 4) prekių muitinio tikrinimo, įforminimo ir muitinės priežiūros vietose;
- 5) pašto logistikos centruose;
- 6) tarptautiniuose jūrų ir oro uostuose.

2. Valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos bei kiti juridiniai ir fiziniai asmenys, radę, nustatę, sulaukę paliktuosius radioaktyviuosius šaltinius ar radioaktyviosiomis medžiagomis užterštus objektus, įtarę, kad aptiko paliktuosius radioaktyviuosius šaltinius ar radioaktyviosiomis medžiagomis užterštus objektus, ar išlydę paliktuosius radioaktyviuosius šaltinius ar radioaktyviosiomis medžiagomis užterštus objektus, turi pranešti Vyriausybės nustatyta paliktųjų radioaktyviųjų šaltinių, paliktųjų branduolinio kuro ciklo medžiagų, paliktųjų branduolinių ir daliųjų medžiagų ir radioaktyviosiomis medžiagomis užterštų objektų tvarkymo taisyklių nustatyta tvarka.

3. Radioaktyviosiomis medžiagomis, viršijančiomis nebekontroliuojamuosius radioaktyvumo lygius, užterštas metalas ar gaminiai iš jo negali būti naudojami, tiekiami rinkai ar šalinami be Radiacinės saugos centro ar Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos leidimo.

IX SKYRIUS FIZINĖ SAUGA

24 straipsnis. Fizinės saugos užtikrinimo pagrindai

1. Siekiant užtikrinti, kad fizinės saugos priemonės būtų proporcingos radioaktyviesiems šaltiniams kylančioms grėsmėms, turi būti atliekama grėsmių radioaktyviesiems šaltiniams analizė Vyriausybės nustatyta tvarka.

2. Vykdamas veiklą su radioaktyviaisiais šaltiniais, išskyrus branduolinės energetikos srities veiklą su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais, turi būti laikomasi sveikatos apsaugos ministro, o vykdamas branduolinės energetikos srities veiklą su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais turi būti laikomasi Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos pagal grėsmių analizės rezultatus ir radioaktyviųjų šaltinių pavojingumo kategorijas nustatytą fizinės saugos reikalavimų. Radioaktyviųjų šaltinių pavojingumo kategorijas nustato sveikatos apsaugos ministras, atsižvelgdamas į radioaktyviųjų šaltinių galimą poveikį žmonėms ir aplinkai dėl jonizuojančiosios spinduliuotės.

25 straipsnis. Tinkamumas dirbti

1. Fiziniai asmenys, prieš skiriant juos atsakingais už I, II, III pavojingumo kategorijų radioaktyviųjų šaltinių, išskyrus radioaktyviuosius šaltinius, su kuriais vykdoma branduolinės energetikos srities veikla su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais, radiacinę ir (ar) fizinę saugą, arba priimant juos dirbti su I, II, III pavojingumo kategorijų radioaktyviaisiais šaltiniais, išskyrus radioaktyviuosius šaltinius, su kuriais vykdoma branduolinės energetikos srities veikla su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais, o vėliau kas 5 metus privalo būti tikrinami dėl tinkamumo dirbti.

2. Fiziniai asmenys, prieš skiriant juos atsakingais už I, II, III pavojingumo kategorijų radioaktyviųjų šaltinių, su kuriais vykdoma branduolinės energetikos srities veikla su radioaktyviaisiais šaltiniais, radiacinę ir (ar) fizinę saugą, arba prieš priimant juos dirbti su I, II, III pavojingumo kategorijų radioaktyviaisiais šaltiniais, su kuriais vykdoma branduolinės energetikos srities veikla su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais, privalo būti tikrinami Branduolinės energijos įstatyme nustatyta tvarka dėl teisės be palydos patekti į branduolinės energetikos objektų apsaugos zonas ir (ar) branduolinės energetikos objekto aikštelę.

3. Radiacinės saugos centras licencijų ar laikinųjų leidimų turėtojų prašymu organizuoja fizinių asmenų, nurodytų šio straipsnio 1 dalyje, tikrinimą ir kreipiasi į Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamentą, asmens sveikatos priežiūros įstaigas, Neveiksnių ir ribotai veiksnų asmenų registro tvarkytoją ir Įtariamųjų, kaltinamųjų ir nuteistųjų registro tvarkytoją patikrinti, ar šie fiziniai asmenys neturi neišnykusio arba nepanaikinto teistumo už sunkius ir labai sunkius nusikaltimus arba nusikaltimus nuosavybei, turtinėms teisėms ir turtiniams interesams, visuomenės saugumui, susijusius su disponavimu ginklais, šaudmenimis, sprogmenimis, sprogstamosiomis ar radioaktyviosiomis medžiagomis arba karine įranga, ar kuriems taikomos organizuoto nusikalstamumo prevencijos priemonės pagal Lietuvos Respublikos organizuoto nusikalstamumo prevencijos įstatymą, ar nėra kitų aplinkybių, dėl kurių, Policijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos ar Valstybės saugumo departamento vertinimu, fiziniai asmenys negalėtų dirbti šio darbo, ar jie neserga sveikatos apsaugos ministro tvirtinamame sąrašė nurodytomis ligomis arba neturi šiame sąrašė nurodytų sveikatos sutrikimų, dėl kurių negalėtų dirbti šio darbo, ar neįtraukti į Neveiksnių ir ribotai veiksnų asmenų registrą.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIII-1919](#), 2019-01-11, paskelbta TAR 2019-01-21, i. k. 2019-00852

Nr. [XIII-3071](#), 2020-06-23, paskelbta TAR 2020-06-29, i. k. 2020-14346

4. Fizinis asmenis skirti (priimti) į šio straipsnio 1 ar 2 dalyje nurodytas pareigas (darbą) draudžiama, jeigu juos patikrinus nustatyta, kad jie nėra tinkami dirbti.

X SKYRIUS

RADIACINĖS IR FIZINĖS SAUGOS MOKYMAS IR INSTRUKTAVIMAS

26 straipsnis. Radiacinės ir fizinės saugos mokymas ir instruktavimas

1. Radiacinės saugos turi būti mokomi:

- 1) asmenys, atsakingi už radiacinę saugą, ir asmenys, atsakingi už fizinę saugą;
- 2) darbuotojai, išskyrus branduolinės energetikos srities veiklos su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais vykdytojų darbuotojus;
- 3) branduolinės energetikos srities veiklos su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais vykdytojų darbuotojai;
- 4) avarijų valdymo srityje dirbantys valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų valstybės tarnautojai ir darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis;
- 5) veiklos vykdytojo paskirti avariją likviduojantys darbuotojai, išskyrus darbuotojus, nurodytus šios dalies 1, 2 ir 3 punktuose;
- 6) civilinės saugos sistemos pajėgų (priešgaisrinių gelbėjimo pajėgų, policijos pajėgų, greitosios medicinos pagalbos įstaigų) pareigūnai ir darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis, kurie pirmieji reaguoja įvykus avarijai, taip pat pareigūnai, darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis, įmonių, įstaigų, organizacijų vadovai ar jų įgalioti asmenys ir kiti asmenys, kurių darbas susijęs su paliktųjų radioaktyviųjų šaltinių ir radioaktyviosiomis medžiagomis užterštų objektų aptikimu.

2. Fizinės saugos turi būti mokomi darbuotojai, dirbantys su I, II, III pavojingumo kategorijų radioaktyviaisiais šaltiniais, ir asmenys, atsakingi už fizinę saugą, išskyrus darbuotojus ir asmenis, atsakingus už fizinę saugą, dirbančius pas veiklos vykdytojus, vykdančius branduolinės energetikos srities veiklą su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais.

3. Darbdaviai privalo savo lėšomis organizuoti šio straipsnio 1 dalies 1, 2, 3, 5 ir 6 punktuose nurodytų asmenų radiacinės saugos mokymą bei šio straipsnio 2 dalyje nurodytų asmenų fizinės saugos mokymą. Šio straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytų asmenų (išskyrus asmenis, dirbančius pas veiklos vykdytojus, vykdančius branduolinės energetikos srities veiklą su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais), šio straipsnio 1 dalies 2, 5 ir 6 punktuose nurodytų asmenų radiacinės saugos mokymas ir šio straipsnio 2 dalyje nurodytų asmenų fizinės saugos mokymas vykdomas sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka. Šio straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytų asmenų, dirbančių pas veiklos vykdytojus, vykdančius branduolinės energetikos srities veiklą su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais, ir šio straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodytų asmenų radiacinės saugos mokymas vykdomas Valstybinės atominės

energetikos saugos inspekcijos nustatyta tvarka. Šio straipsnio 1 dalies 4 punkte nurodytų asmenų radiacinės saugos mokymas vykdomas Vyriausybės nustatyta tvarka.

4. Darbdaviai privalo užtikrinti, kad šio straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodyti asmenys (išskyrus asmenis, dirbančius pas veiklos vykdytojus, vykdančius branduolinės energetikos srities veiklą su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais) ir šio straipsnio 1 dalies 2, 5 ir 6 punktuose nurodyti asmenys būtų instrukuoti radiacinės saugos klausimais, o darbuotojai, dirbantys su I, II, III ir IV pavojingumo kategorijų radioaktyviaisiais šaltiniais, ir asmenys, atsakingi už fizinę saugą, išskyrus darbuotojus ir asmenis, atsakingus už fizinę saugą, dirbančius pas veiklos vykdytojus, vykdančius branduolinės energetikos srities veiklą su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais, būtų instrukuoti fizinės saugos klausimais sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka. Darbdaviai privalo užtikrinti, kad šio straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodyti asmenys, dirbantys pas veiklos vykdytojus, vykdančius branduolinės energetikos srities veiklą su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais, ir šio straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodyti asmenys būtų instrukuoti radiacinės ir fizinės saugos klausimais Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos nustatyta tvarka.

5. Darbdaviams draudžiama pavesti dirbti asmenims, nurodytiems šio straipsnio 1 dalies 1, 2, 3, 5 ir 6 punktuose, kurie nėra išklause radiacinės saugos mokymo ir neinstrukuoti radiacinės saugos klausimais. Taip pat darbdaviams draudžiama pavesti dirbti asmenims, nurodytiems šio straipsnio 2 dalyje, kurie nėra išklause fizinės saugos mokymo ir neinstrukuoti fizinės saugos klausimais.

6. Asmenys, vykdančys radiacinės ir (ar) fizinės saugos mokymą, privalo užtikrinti, kad:

1) šio straipsnio 1 dalies 1, 2, 3, 5 ir 6 punktuose nurodyti asmenys radiacinės saugos būtų mokomi tik fizinių asmenų, turinčių galiojantį asmens, turinčio teisę mokyti radiacinės saugos, atestavimo pažymėjimą (toliau – radiacinės saugos atestavimo pažymėjimas), arba kitos valstybės narės kompetentingos institucijos išduotą dokumentą, įrodantį, kad jie turi teisę mokyti radiacinės saugos šio straipsnio 1 dalies 1, 2, 3, 5 ir 6 punktuose nurodytus asmenis pagal galiojančias radiacinės saugos mokymo programas;

2) šio straipsnio 2 dalyje nurodyti asmenys fizinės saugos būtų mokomi tik fizinių asmenų, turinčių galiojantį asmens, turinčio teisę mokyti fizinės saugos, atestavimo pažymėjimą (toliau – fizinės saugos atestavimo pažymėjimas) arba kitos valstybės narės kompetentingos institucijos išduotą dokumentą, įrodantį, kad jie turi teisę mokyti fizinės saugos šio straipsnio 2 dalyje nurodytus asmenis pagal galiojančias fizinės saugos mokymo programas.

7. Radiacinės saugos centras prižiūri, kaip laikomasi šio straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytų asmenų (išskyrus asmenis, dirbančius pas veiklos vykdytojus, vykdančius branduolinės energetikos srities veiklą su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais) ir šio straipsnio 1 dalies 2,

5 ir 6 punktuose nurodytų asmenų bei šio straipsnio 2 dalyje nurodytų asmenų radiacinės ir fizinės saugos mokymo ir instruktavimo reikalavimų. Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija prižiūri, kaip laikomasi šio straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytų asmenų, dirbančių pas veiklos vykdytojus, vykdančius branduolinės energetikos srities veiklą su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais, ir šio straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodytų asmenų radiacinės saugos mokymo ir instruktavimo bei fizinės saugos instruktavimo reikalavimų.

8. Radiacinės saugos centras ar Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija, vykdydami asmenų, vykdančių radiacinės ir (ar) fizinės saugos mokymą, priežiūrą, teikia šiems asmenims privalomus vykdyti nurodymus pašalinti nustatytus teisės aktų, reglamentuojančių radiacinės ir (ar) fizinės saugos mokymą, pažeidimus.

9. Fizinių asmenų, kurie pagal įgytą profesiją turės su radiacine sauga susijusių pareigų, mokymo programų, taip pat kitų priemonių (mokymo metodikų, mokomosios literatūros, lektorių kvalifikacijos pripažinimo), skirtų radiacinės saugos mokymui įgyvendinti, rengimą bei įgyvendinimą turi koordinuoti ir organizuoti Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija. Švietimo ir mokslo ministerija, rengdama medicinos, odontologijos ir medicinos technologijos studijų kryptių aprašus, turi konsultuotis su Sveikatos apsaugos ministerija dėl radiacinės saugos mokymo.

XI SKYRIUS

ASMENŲ ATESTAVIMAS IR PRIPAŽINIMAS

27 straipsnis. Fizinių asmenų, siekiančių įgyti teisę mokyti radiacinės ir (ar) fizinės saugos, atestavimas

1. Fizinis asmuo gali mokyti radiacinės saugos šio įstatymo 26 straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytus asmenis (išskyrus asmenis, dirbančius pas veiklos vykdytojus, vykdančius branduolinės energetikos srities veiklą su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais) ir šio įstatymo 26 straipsnio 1 dalies 2, 5 ir 6 punktuose nurodytus asmenis tik turėdamas Radiacinės saugos centro sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka išduotą radiacinės saugos atestavimo pažymėjimą. Fizinis asmuo gali mokyti fizinės saugos šio įstatymo 26 straipsnio 2 dalyje nurodytus asmenis tik turėdamas Radiacinės saugos centro sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka išduotą fizinės saugos atestavimo pažymėjimą. Fizinis asmuo gali mokyti radiacinės saugos šio įstatymo 26 straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytus asmenis, dirbančius pas veiklos vykdytojus, vykdančius branduolinės energetikos srities veiklą su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais, ir šio įstatymo 26 straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodytus asmenis tik turėdamas Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos šios reguliuojančiosios

institucijos nustatyta tvarka išduotą radiacinės saugos atestavimo pažymėjimą. Šie reikalavimai netaikomi Lietuvos Respublikos ar kitos valstybės narės piliečiui, kitam fiziniam asmeniui, kuris naudojasi Europos Sąjungos teisės aktuose jam suteiktomis judėjimo valstybėse narėse teisėmis, turinčiam kitos valstybės narės įgaliotosios institucijos išduotą dokumentą, įrodantį, kad jis turi teisę mokyti radiacinės saugos šio įstatymo 26 straipsnio 1 dalies 1, 2, 3, 5 ir 6 punktuose nurodytus asmenis ir (ar) kad jis turi teisę mokyti fizinės saugos šio įstatymo 26 straipsnio 2 dalyje nurodytus asmenis.

2. Fizinis asmuo, siekiantis įgyti teisę mokyti radiacinės saugos šio įstatymo 26 straipsnio 1 dalies 1, 2, 3, 5 ir 6 punktuose nurodytus asmenis (išskyrus Lietuvos Respublikos ar kitos valstybės narės pilietį, kitą fizinį asmenį, kuris naudojasi Europos Sąjungos teisės aktuose jam suteiktomis judėjimo valstybėse narėse teisėmis, turintį kitos valstybės narės įgaliotosios institucijos išduotą dokumentą, įrodantį, kad jis turi teisę mokyti radiacinės saugos šio įstatymo 26 straipsnio 1 dalies 1, 2, 3, 5 ir 6 punktuose nurodytus asmenis), turi atitikti šiuos reikalavimus:

1) turėti aukštąjį universitetinį arba jam prilygintą fizinių, inžinerijos, gyvybės, veterinarijos, teisės mokslų studijų kryptių grupėse nurodytos bet kurios studijų krypties arba sveikatos mokslų studijų kryptių grupėje nurodytos medicinos, visuomenės sveikatos, odontologijos ar medicinos technologijų studijų krypties išsilavinimą;

2) turėti ne mažesnę kaip 5 metų darbo patirtį radiacinės saugos srityje, kai fizinis asmuo siekia įgyti teisę mokyti radiacinės saugos šio įstatymo 26 straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytus asmenis, dirbančius pas veiklos vykdytojus, vykdančius branduolinės energetikos srities veiklą su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais, ir šio įstatymo 26 straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodytus asmenis.

3. Fizinis asmuo, siekiantis įgyti teisę mokyti fizinės saugos šio įstatymo 26 straipsnio 2 dalyje nurodytus asmenis (išskyrus Lietuvos Respublikos ar kitos valstybės narės pilietį, kitą fizinį asmenį, kuris naudojasi Europos Sąjungos teisės aktuose jam suteiktomis judėjimo valstybėse narėse teisėmis, turintį kitos valstybės narės įgaliotosios institucijos išduotą dokumentą, įrodantį, kad jis turi teisę mokyti fizinės saugos šio įstatymo 26 straipsnio 2 dalyje nurodytus asmenis), turi turėti aukštąjį universitetinį fizinių, inžinerijos ar teisės mokslų studijų kryptių grupėse nurodytos bet kurios studijų krypties išsilavinimą.

4. Fizinis asmuo, siekiantis įgyti teisę mokyti radiacinės saugos šio įstatymo 26 straipsnio 1 dalies 1, 2, 3, 5 ir 6 punktuose nurodytus asmenis, ir fizinis asmuo, siekiantis įgyti teisę mokyti fizinės saugos šio įstatymo 26 straipsnio 2 dalyje nurodytus asmenis, turi Radiacinės saugos centrui ar Valstybinei atominės energetikos saugos inspekcijai pateikti atitinkamai sveikatos apsaugos ministro ar Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos nustatytos formos

prašymą dėl atestavimo ir dokumentus, pagrindžiančius atitiktį šio straipsnio 2 ar 3 dalyse nustatytiems reikalavimams.

5. Radiacinės saugos centras ar Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija per 30 kalendorinių dienų nuo visų, išsamių ir tinkamai įformintų atestavimui būtinų dokumentų gavimo dienos vykdo fizinio asmens, siekiančio įgyti teisę mokyti radiacinės saugos šio įstatymo 26 straipsnio 1 dalies 1, 2, 3, 5 ir 6 punktuose nurodytus asmenis, ir (ar) fizinio asmens, siekiančio įgyti teisę mokyti fizinės saugos šio įstatymo 26 straipsnio 2 dalyje nurodytus asmenis, egzaminą ir išduoda radiacinės saugos atestavimo pažymėjimą ir (ar) fizinės saugos atestavimo pažymėjimą arba per šį terminą motyvuotai atsisako išduoti radiacinės saugos atestavimo pažymėjimą ir (ar) fizinės saugos atestavimo pažymėjimą bei apie tai raštu informuoja fizinį asmenį, kuris pateikė prašymą dėl atestavimo. Jeigu fizinis asmuo pateikė netinkamai įformintus atestavimui būtinus dokumentus, Radiacinės saugos centras ar Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo atestavimui būtinų dokumentų gavimo dienos raštu informuoja šį fizinį asmenį, kad gauti netinkamai įforminti atestavimui būtini dokumentai, ir nustato ne trumpesnę kaip 30 kalendorinių dienų nuo šio fizinio asmens informavimo dienos terminą trūkumams pašalinti. Egzamino pagal atitinkamai sveikatos apsaugos ministro patvirtintame radiacinės ir fizinės saugos mokymo temų sąrašė nurodytas temas ar Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos patvirtintame radiacinės saugos mokymo temų sąrašė nurodytas temas organizavimo tvarką nustato sveikatos apsaugos ministras ar Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija. Atestuotam fiziniam asmeniui Radiacinės saugos centras ar Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija neterminuotam laikui išduoda radiacinės saugos atestavimo pažymėjimą ir (ar) fizinės saugos atestavimo pažymėjimą.

6. Radiacinės saugos atestavimo pažymėjimą ir (ar) fizinės saugos atestavimo pažymėjimą išduoti atsisakoma, jeigu:

- 1) fizinis asmuo neatitinka šio straipsnio 2 ir (ar) 3 dalyse nustatytų reikalavimų;
- 2) pateikti ne visi, neišsamūs ar netinkamai įforminti šio straipsnio 4 dalyje nurodyti atestavimui būtini dokumentai ir per Radiacinės saugos centro ar Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos nustatytą terminą trūkumai nebuvo pašalinti;
- 3) fizinis asmuo neišlaikė egzamino pagal atitinkamai sveikatos apsaugos ministro patvirtintame radiacinės ir fizinės saugos mokymo temų sąrašė nurodytas temas ar Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos patvirtintame radiacinės saugos mokymo temų sąrašė nurodytas temas.

7. Radiacinės saugos atestavimo pažymėjimo ir (ar) fizinės saugos atestavimo pažymėjimo neišdavimas arba motyvuoto atsisakymo išduoti radiacinės saugos atestavimo pažymėjimą ir (ar) fizinės saugos atestavimo pažymėjimą nepateikimas per šio straipsnio

5 dalyje nustatytą terminą nelaikomas radiacinės saugos atestavimo pažymėjimo ir (ar) fizinės saugos atestavimo pažymėjimo išdavimu.

8. Fizinis asmuo, turintis radiacinės saugos atestavimo pažymėjimą ir (ar) fizinės saugos atestavimo pažymėjimą, turi:

1) mokyti tomis temomis, kurios nurodytos jo radiacinės saugos atestavimo pažymėjime ir (ar) fizinės saugos atestavimo pažymėjime;

2) laikytis radiacinės saugos mokymo programoje ir (ar) fizinės saugos mokymo programoje nurodytų temų turinio ir minimalios trukmės reikalavimų;

3) tobulinti kvalifikaciją radiacinės saugos atestavimo pažymėjime ir (ar) fizinės saugos atestavimo pažymėjime nurodytomis temomis ir kas 5 metus pateikti Radiacinės saugos centrui ar Valstybinei atominės energetikos saugos inspekcijai kvalifikacijos tobulinimą patvirtinančius dokumentus ar informaciją, nustatytus atitinkamai sveikatos apsaugos ministro ar Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos.

9. Radiacinės saugos centras ar Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija, nustatę, kad fizinis asmuo, turintis radiacinės saugos atestavimo pažymėjimą ir (ar) fizinės saugos atestavimo pažymėjimą, nepateikė Radiacinės saugos centrui ar Valstybinei atominės energetikos saugos inspekcijai kvalifikacijos tobulinimą patvirtinančių dokumentų ar informacijos šio straipsnio 8 dalies 3 punkte nustatyta tvarka, raštu įspėja fizinį asmenį, turintį radiacinės saugos atestavimo pažymėjimą ir (ar) fizinės saugos atestavimo pažymėjimą, apie galimą radiacinės saugos atestavimo pažymėjimo ir (ar) fizinės saugos atestavimo pažymėjimo galiojimo sustabdymą ir nustato ne trumpesnę kaip 30 kalendorinių dienų nuo įspėjimo apie galimą radiacinės saugos atestavimo pažymėjimo ir (ar) fizinės saugos atestavimo pažymėjimo galiojimo sustabdymą gavimo dienos terminą pažeidimui pašalinti. Fizinis asmuo, turintis radiacinės saugos atestavimo pažymėjimą ir (ar) fizinės saugos atestavimo pažymėjimą, per nustatytą terminą pašalinęs šioje dalyje nurodytą pažeidimą, turi apie tai iki termino pažeidimui pašalinti pabaigos raštu pranešti Radiacinės saugos centrui ar Valstybinei atominės energetikos saugos inspekcijai ir pateikti paaiškinimą, kaip pažeidimas buvo pašalintas, ir dokumentus, patvirtinančius, kad pažeidimas buvo pašalintas. Radiacinės saugos centro ar Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos nustatytas terminas pažeidimui pašalinti gali būti pratęstas ne ilgiau kaip vienam mėnesiui nuo šioje dalyje nurodytų dokumentų gavimo dienos, jeigu fizinis asmuo, turintis radiacinės saugos atestavimo pažymėjimą ir (ar) fizinės saugos atestavimo pažymėjimą, dėl objektyvių aplinkybių per nustatytą terminą negali pašalinti pažeidimo ir pateikia motyvuotą prašymą pratęsti terminą pažeidimui pašalinti.

10. Radiacinės saugos atestavimo pažymėjimo ir (ar) fizinės saugos atestavimo pažymėjimo galiojimas sustabdomas, jeigu fizinis asmuo, turintis radiacinės saugos atestavimo pažymėjimą ir (ar) fizinės saugos atestavimo pažymėjimą:

1) įspėtas apie galimą radiacinės saugos atestavimo pažymėjimo ir (ar) fizinės saugos atestavimo pažymėjimo galiojimo sustabdymą dėl šio straipsnio 9 dalyje nurodyto pažeidimo, per Radiacinės saugos centro ar Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos nustatytą terminą šio pažeidimo nepašalino arba nepranešė Radiacinės saugos centrui ar Valstybinei atominės energetikos saugos inspekcijai apie pažeidimo pašalinimą;

2) raštu kreipėsi į Radiacinės saugos centrą ar Valstybinę atominės energetikos saugos inspekciją su prašymu sustabdyti radiacinės saugos atestavimo pažymėjimo ir (ar) fizinės saugos atestavimo pažymėjimo galiojimą.

11. Radiacinės saugos atestavimo pažymėjimo ir (ar) fizinės saugos atestavimo pažymėjimo galiojimo sustabdymas panaikinamas, jeigu asmuo, turintis radiacinės saugos atestavimo pažymėjimą ir (ar) fizinės saugos atestavimo pažymėjimą, pateikė Radiacinės saugos centrui ar Valstybinei atominės energetikos saugos inspekcijai šiuos dokumentus:

1) prašymą panaikinti radiacinės saugos atestavimo pažymėjimo ir (ar) fizinės saugos atestavimo pažymėjimo galiojimo sustabdymą;

2) paaiškinimą, kaip nustatyti pažeidimai, dėl kurių buvo sustabdytas radiacinės saugos atestavimo pažymėjimo ir (ar) fizinės saugos atestavimo pažymėjimo galiojimas, buvo pašalinti, ir dokumentus, patvirtinančius, kad pažeidimai pašalinti (išskyrus šio straipsnio 10 dalies 2 punkte nurodytą atvejį).

12. Radiacinės saugos atestavimo pažymėjimo ir (ar) fizinės saugos atestavimo pažymėjimo galiojimas panaikinamas, jeigu fizinis asmuo, turintis radiacinės saugos atestavimo pažymėjimą ir (ar) fizinės saugos atestavimo pažymėjimą:

1) raštu kreipėsi į Radiacinės saugos centrą ar Valstybinę atominės energetikos saugos inspekciją su prašymu panaikinti radiacinės saugos atestavimo pažymėjimo ir (ar) fizinės saugos atestavimo pažymėjimo galiojimą;

2) per Radiacinės saugos centro ar Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos nustatytą terminą nepašalino pažeidimo, dėl kurio šio straipsnio 10 dalies 1 punkte nurodytu atveju buvo sustabdytas radiacinės saugos atestavimo pažymėjimo ir (ar) fizinės saugos atestavimo pažymėjimo galiojimas;

3) mokė temomis, nenurodytomis jo radiacinės saugos atestavimo pažymėjime ir (ar) fizinės saugos atestavimo pažymėjime;

4) nesilaikė radiacinės saugos mokymo programoje ir (ar) fizinės saugos mokymo programoje nurodytų temų turinio ar minimalios trukmės reikalavimų;

5) toliau mokė radiacinės ir (ar) fizinės saugos, jeigu radiacinės saugos atestavimo pažymėjimo ir (ar) fizinės saugos atestavimo pažymėjimo galiojimas buvo sustabdytas;

6) mirė.

13. Radiacinės saugos centras ar Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija fizinių asmenų, turinčių galiojantį radiacinės saugos atestavimo pažymėjimą ir (ar) galiojantį fizinės saugos atestavimo pažymėjimą, sąrašus skelbia savo interneto svetainėse.

14. Panaikinus radiacinės saugos atestavimo pažymėjimo ir (ar) fizinės saugos atestavimo pažymėjimo galiojimą šio straipsnio 12 dalies 2, 3, 4 ir 5 punktuose nurodytais atvejais, fizinis asmuo gali kreiptis dėl naujo radiacinės saugos atestavimo pažymėjimo ir (ar) fizinės saugos atestavimo pažymėjimo išdavimo ne anksčiau kaip po 6 mėnesių nuo radiacinės saugos atestavimo pažymėjimo ir (ar) fizinės saugos atestavimo pažymėjimo galiojimo panaikinimo dienos.

28 straipsnis. Asmenų, įskaitant dozimetrijos tarnybas, siekiančių atlikti visuomenės sveikatos saugai užtikrinti reikalingus žmonių apšvitos dozių ir (ar) dozės galios, ir (ar) aktyvumo matavimus ir (ar) apšvitos dozių įvertinimą, pripažinimas

1. Asmenys, įskaitant dozimetrijos tarnybas, siekiantys atlikti visuomenės sveikatos saugai užtikrinti reikalingus žmonių apšvitos dozių ir (ar) dozės galios, ir (ar) aktyvumo matavimus (toliau – matavimai) ir (ar) apšvitos dozių įvertinimą, išskyrus branduolinės energetikos objektų dozimetrijos tarnybas ir kitus asmenis, kurie atlieka matavimus ir (ar) apšvitos dozių įvertinimą tik branduolinės energetikos objektuose, gali atlikti tik sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka būdami pripažinti Radiacinės saugos centro ir turėdami šios reguliuojančiosios institucijos išduotą asmens ar dozimetrijos tarnybos, atliekančios matavimus ir (ar) apšvitos dozių įvertinimą, pripažinimo pažymėjimą (toliau – pripažinimo pažymėjimas). Branduolinės energetikos objektų dozimetrijos tarnybos turi būti pripažintos Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos šios reguliuojančiosios institucijos nustatyta tvarka ir turėti šios reguliuojančiosios institucijos išduotą pripažinimo pažymėjimą.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nustatytas reikalavimas netaikomas:

1) asmenims, turintiems licenciją ar laikinąjį leidimą vykdyti veiklą su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais ir atliekantiems savo darbo vietų stebėsenos matavimus ir (ar) savo darbuotojų apšvitos dozių įvertinimą, naudojant darbo vietų stebėsenos matavimų rezultatus;

2) asmenims, atliekantiems aplinkos monitoringo radiologinius tyrimus ir matavimus Lietuvos Respublikos aplinkos monitoringo įstatyme nustatytais pagrindais;

3) asmenims, atliekantiems valstybinio radiologinio monitoringo tyrimus ir matavimus, jeigu tokie tyrimai yra akredituoti įstaigos, priklausančios Europos akreditacijos organizacijai;

4) asmenims, kurių atliktų matavimų ir (ar) apšvitos dozių įvertinimo rezultatai naudojami moksliniams tyrimams;

5) asmenims, turintiems kitos valstybės narės reguliuojančiosios institucijos išduotą dokumentą, įrodantį, kad jie turi teisę atlikti matavimus ir (ar) apšvitos dozių įvertinimą.

3. Asmenys, įskaitant dozimetrijos tarnybas, siekiantys atlikti matavimus ir (ar) apšvitos dozių įvertinimą, turi atitikti šiuos reikalavimus:

1) turėti matavimus atliekančius specialistus, apmokytus atlikti konkrečius matavimus ir turinčius tai įrodančius dokumentus, kai siekiama atlikti matavimus;

2) turėti apšvitos dozių įvertinimą atliekančius specialistus, turinčius fizinių ar inžinerijos mokslų studijų kryptių grupėse nurodytos bet kurios studijų krypties arba sveikatos mokslų studijų kryptių grupėje nurodytos medicinos ar visuomenės sveikatos studijų krypties aukštąjį universitetinį arba jam prilygintą išsilavinimą, kai siekiama atlikti apšvitos dozių įvertinimą;

3) turėti įdiegtą ir veikiančią kokybės vadybos sistemą. Dozimetrijos tarnybos atliekami išorinės apšvitos individualiųjų dozių tyrimai ar bandymai turi būti akredituoti įstaigos, priklausančios Europos akreditacijos organizacijai, ir dozimetrijos tarnybos turi turėti galiojantį šios įstaigos išduotą akreditavimo pažymėjimą atlikti tyrimus ar bandymus konkrečioms parametrų nustatyti;

4) turėti šio straipsnio 1 dalyje nurodytuose atitinkamai sveikatos apsaugos ministro arba Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos patvirtintuose teisės aktuose nustatyta tvarka įvertinto matavimų tikslumo rezultatus.

4. Asmenys, įskaitant dozimetrijos tarnybas, siekiantys atlikti matavimus ir (ar) apšvitos dozių įvertinimą, turi sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka pateikti Radiacinės saugos centrui šio straipsnio 3 dalyje nustatytus reikalavimus pagrindžiančius dokumentus. Branduolinės energetikos objekto dozimetrijos tarnyba turi Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos nustatyta tvarka pateikti šiai reguliuojančiajai institucijai šio straipsnio 3 dalyje nustatytus reikalavimus pagrindžiančius dokumentus.

5. Radiacinės saugos centras ar Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija per 30 kalendorinių dienų nuo visų išsamių ir tinkamai įformintų pripažinimui būtinų dokumentų gavimo dienos įvertina asmenį, įskaitant dozimetrijos tarnybą, siekiantį įgyti teisę atlikti matavimus ir (ar) apšvitos dozių įvertinimą, ir išduoda pripažinimo pažymėjimą arba per šį terminą motyvuotai atsisako išduoti pripažinimo pažymėjimą ir apie tai raštu informuoja prašymą dėl pripažinimo pateikusį asmenį, įskaitant dozimetrijos tarnybą. Jeigu asmuo, įskaitant dozimetrijos tarnybą, pateikė ne visus, neišsamius ar netinkamai įformintus pripažinimui būtinus

dokumentus, Radiacinės saugos centras ar Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo pripažinimui būtinų dokumentų gavimo dienos raštu informuoja šį asmenį, įskaitant dozimetrijos tarnybą, kad gauti ne visi, neišsamūs ar netinkamai įforminti pripažinimui būtini dokumentai, ir nustato ne trumpesnę kaip 30 kalendorinių dienų nuo šio asmens, įskaitant dozimetrijos tarnybą, informavimo dienos terminą trūkumams pašalinti. Pripažintam asmeniui, įskaitant dozimetrijos tarnybą, Radiacinės saugos centras ar Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija neterminuotam laikui išduoda pripažinimo pažymėjimą.

6. Pripažinimo pažymėjimą išduoti atsisakoma, jeigu:

1) asmuo, įskaitant dozimetrijos tarnybą, neatitinka šio straipsnio 3 dalyje nustatytų reikalavimų;

2) pateikti ne visi, neišsamūs ar netinkamai įforminti šio straipsnio 4 dalyje nurodyti pripažinimui būtini dokumentai ir per Radiacinės saugos centro ar Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos nustatytą terminą trūkumai nebuvo pašalinti;

3) pateikti dokumentai neatitinka sveikatos apsaugos ministro arba Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos nustatytų reikalavimų;

4) matavimų tikslumo įvertinimo rezultatai neatitinka šio straipsnio 1 dalyje nurodytuose atitinkamai sveikatos apsaugos ministro arba Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos patvirtintuose teisės aktuose nustatyto matavimų tikslumo.

7. Pripažinimo pažymėjimo neišdavimas arba motyvuoto atsisakymo išduoti pripažinimo pažymėjimą nepateikimas per šio straipsnio 5 dalyje nustatytą terminą nelaikomas pripažinimo pažymėjimo išdavimu.

8. Asmuo, įskaitant dozimetrijos tarnybą, turintis pripažinimo pažymėjimą, turi teisę atlikti tik tuos matavimus ir (ar) apšvitos dozių įvertinimą, kurie nurodyti jo pripažinimo pažymėjime.

9. Asmuo, įskaitant dozimetrijos tarnybą, turintis pripažinimo pažymėjimą, turi:

1) teikti duomenis Radiacinės saugos centrui ar Valstybinei atominės energetikos saugos inspekcijai atitinkamai sveikatos apsaugos ministro arba Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos nustatyta tvarka. Dozimetrijos tarnyba, turinti pripažinimo pažymėjimą, turi teikti duomenis Valstybės jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių ir darbuotojų apšvitos registrai sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka, kai veiklos vykdytojas įgaliojo dozimetrijos tarnybą tokius duomenis teikti;

2) užtikrinti, kad specialistai, atliekantys matavimus ir (ar) apšvitos dozių įvertinimą, tobulintų kvalifikaciją atliekamų matavimų ir (ar) apšvitos dozių įvertinimo srityse ir kas 5 metus pateiktų Radiacinės saugos centrui ar Valstybinei atominės energetikos saugos inspekcijai kvalifikacijos tobulinimą patvirtinančius dokumentus;

3) laikytis įdiegtos kokybės vadybos sistemos reikalavimų ir tobulinti įdiegtą kokybės vadybos sistemą. Dozimetrijos tarnybos turi laikytis akreditavimo reikalavimų;

4) užtikrinti, kad atliekamų matavimų tikslumas atitiktų šio straipsnio 1 dalyje nurodytuose atitinkamai sveikatos apsaugos ministro arba Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos patvirtintuose teisės aktuose nustatytą matavimų tikslumą, ir kas 5 metus pateikti Radiacinės saugos centrui ar Valstybinei atominės energetikos saugos inspekcijai matavimų tikslumą patvirtinančius dokumentus.

10. Asmuo, turintis kitos valstybės narės reguliuojančiosios institucijos išduotą dokumentą, įrodantį, kad turi teisę atlikti matavimus ir (ar) apšvitos dozių įvertinimą, turi laikytis šio straipsnio 9 dalies 1 punkte nustatyto reikalavimo.

11. Radiacinės saugos centras ar Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija raštu įspėja asmenį, įskaitant dozimetrijos tarnybą, turintį pripažinimo pažymėjimą, apie galimą pripažinimo pažymėjimo galiojimo sustabdymą, nustatę, kad asmuo, įskaitant dozimetrijos tarnybą, turintis pripažinimo pažymėjimą:

1) atliko matavimus ir (ar) apšvitos dozių įvertinimą, kurie nenurodyti pripažinimo pažymėjime;

2) neteikė duomenų Radiacinės saugos centrui ar Valstybinei atominės energetikos saugos inspekcijai sveikatos apsaugos ministro arba Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos nustatyta tvarka arba dozimetrijos tarnyba neteikė duomenų Valstybės jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių ir darbuotojų apšvitos registrai sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka, kai veiklos vykdytojas įgaliojo dozimetrijos tarnybą tokius duomenis teikti;

3) nepateikė Radiacinės saugos centrui ar Valstybinei atominės energetikos saugos inspekcijai dokumentų, nurodytų šio straipsnio 9 dalies 2 ir 4 punktuose;

4) nesilaikė įdiegtos kokybės vadybos sistemos reikalavimų ir netobulino įdiegtos kokybės vadybos sistemos arba buvo sustabdytas ar panaikintas akreditavimo pažymėjimo galiojimas;

5) nesilaikė šio straipsnio 1 dalyje nurodytuose atitinkamai sveikatos apsaugos ministro arba Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos patvirtintuose teisės aktuose nustatyto matavimų tikslumo.

12. Radiacinės saugos centras ar Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija, raštu įspėja asmenį, įskaitant dozimetrijos tarnybą, turintį pripažinimo pažymėjimą, apie galimą pripažinimo pažymėjimo galiojimo sustabdymą, nustatę šio straipsnio 11 dalyje nurodytą pažeidimą, nustato ne trumpesnę kaip 30 kalendorinių dienų nuo įspėjimo apie galimą pripažinimo pažymėjimo galiojimo sustabdymą gavimo dienos terminą pažeidimui pašalinti.

Asmuo, įskaitant dozimetrijos tarnybą, turintis pripažinimo pažymėjimą, per nustatytą terminą pašalinęs šio straipsnio 11 dalyje nurodytą pažeidimą, turi apie tai iki termino pažeidimui pašalinti pabaigos raštu pranešti Radiacinės saugos centrui ar Valstybinei atominės energetikos saugos inspekcijai ir pateikti paaiškinimą, kaip pažeidimas buvo pašalintas, ir dokumentus, patvirtinančius, kad pažeidimas buvo pašalintas. Radiacinės saugos centro ar Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos nustatytas terminas pažeidimui pašalinti gali būti pratęstas ne ilgiau kaip vienam mėnesiui nuo šioje dalyje nurodytų dokumentų gavimo dienos, jeigu asmuo, įskaitant dozimetrijos tarnybą, turintis pripažinimo pažymėjimą, dėl objektyvių aplinkybių per nustatytą terminą negali pašalinti pažeidimo ir pateikia motyvuotą prašymą pratęsti terminą pažeidimui pašalinti.

13. Pripažinimo pažymėjimo galiojimas sustabdomas, jeigu asmuo, įskaitant dozimetrijos tarnybą, turintis pripažinimo pažymėjimą:

1) įspėtas apie galimą pripažinimo pažymėjimo galiojimo sustabdymą dėl šio straipsnio 11 dalyje nurodyto pažeidimo, per Radiacinės saugos centro ar Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos nustatytą terminą šio pažeidimo nepašalino arba nepranešė Radiacinės saugos centrui ar Valstybinei atominės energetikos saugos inspekcijai apie pažeidimo pašalinimą;

2) raštu kreipėsi į Radiacinės saugos centrą ar Valstybinę atominės energetikos saugos inspekciją su prašymu sustabdyti pripažinimo pažymėjimo galiojimą.

14. Pripažinimo pažymėjimo galiojimo sustabdymas panaikinamas, jeigu asmuo, įskaitant dozimetrijos tarnybą, turintis pripažinimo pažymėjimą, pateikė Radiacinės saugos centrui ar Valstybinei atominės energetikos saugos inspekcijai šiuos dokumentus:

1) prašymą panaikinti pripažinimo pažymėjimo galiojimo sustabdymą;

2) paaiškinimą, kaip nustatyti pažeidimai, dėl kurių buvo sustabdytas pripažinimo pažymėjimo galiojimas, buvo pašalinti, ir dokumentus, patvirtinančius, kad pažeidimai pašalinti (išskyrus šio straipsnio 13 dalies 2 punkte nurodytą atvejį).

15. Pripažinimo pažymėjimo galiojimas panaikinamas, jeigu:

1) asmuo, įskaitant dozimetrijos tarnybą, turintis pripažinimo pažymėjimą, raštu kreipėsi į Radiacinės saugos centrą ar Valstybinę atominės energetikos saugos inspekciją su prašymu panaikinti pripažinimo pažymėjimo galiojimą;

2) asmuo, įskaitant dozimetrijos tarnybą, turintis pripažinimo pažymėjimą, per Radiacinės saugos centro ar Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos nustatytą terminą nepašalino pažeidimo, dėl kurio šio straipsnio 13 dalies 1 punkte nurodytu atveju buvo sustabdytas pripažinimo pažymėjimo galiojimas;

3) atliko matavimus ir (ar) apšvitos dozių įvertinimą, jeigu pripažinimo pažymėjimo galiojimas buvo sustabdytas;

4) juridinis asmuo, kita organizacija ar jų filialas, turintis pripažinimo pažymėjimą, buvo likviduotas ar reorganizuotas prijungimo (kai juridinis asmuo, kita organizacija ar jų filialas, turintis pripažinimo pažymėjimą, prijungiamas prie kito juridinio asmens, kitos organizacijos ar jų filialo), sujungimo, išdalijimo ar padalijimo būdu, fizinis asmuo, turintis pripažinimo pažymėjimą, mirė.

16. Radiacinės saugos centras ar Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija asmenų, įskaitant dozimetrijos tarnybas, turinčių galiojantį pripažinimo pažymėjimą, sąrašus skelbia savo interneto svetainėse.

17. Panaikinus pripažinimo pažymėjimo galiojimą šio straipsnio 15 dalies 2 ir 3 punktuose nurodytais atvejais, asmuo, įskaitant dozimetrijos tarnybą, gali kreiptis dėl naujo pripažinimo pažymėjimo išdavimo ne anksčiau kaip po 6 mėnesių nuo pripažinimo pažymėjimo galiojimo panaikinimo dienos.

18. Radiacinės saugos centras prižiūri, kaip asmenys, įskaitant dozimetrijos tarnybas, atliekantys matavimus ir (ar) apšvitos dozių įvertinimą, išskyrus branduolinės energetikos objektų dozimetrijos tarnybas ir kitus asmenis, kurie atlieka matavimus ir (ar) apšvitos dozių įvertinimą tik branduolinės energetikos objektuose, laikosi sveikatos apsaugos ministro nustatytų jų pripažinimo reikalavimų. Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija prižiūri, kaip branduolinės energetikos objektų dozimetrijos tarnybos laikosi šios reguliuojančiosios institucijos nustatytų jų pripažinimo reikalavimų.

19. Radiacinės saugos centras ar Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija, vykdydami šio straipsnio 18 dalyje nurodytų asmenų, įskaitant dozimetrijos tarnybas, atliekančių matavimus ir (ar) apšvitos dozių įvertinimą, priežiūrą, teikia jiems privalomus vykdyti nurodymus pašalinti nustatytus teisės aktų, reglamentuojančių jų pripažinimo reikalavimus, pažeidimus.

29 straipsnis. Radiacinės saugos eksperto pripažinimas

1. Fizinis asmuo gali būti radiacinės saugos ekspertu, išskyrus branduolinės energetikos srities veiklos su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais radiacinės saugos ekspertą, tik turėdamas Radiacinės saugos centro sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka išduotą radiacinės saugos eksperto pažymėjimą (toliau – eksperto pažymėjimas). Fizinis asmuo gali būti branduolinės energetikos srities veiklos su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais radiacinės saugos ekspertu tik turėdamas Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos šios reguliuojančiosios institucijos nustatyta tvarka išduotą eksperto pažymėjimą. Šis reikalavimas netaikomas Lietuvos Respublikos ar kitos valstybės narės piliečiui, kitam fiziniam asmeniui, kuris naudojasi Europos Sąjungos teisės aktuose jam suteiktomis judėjimo valstybėse narėse

teisėmis, turinčiam kitos valstybės narės įgaliotosios institucijos išduotą dokumentą, įrodantį, kad jis yra radiacinės saugos ekspertas.

2. Radiacinės saugos ekspertas pataria ir teikia konsultacijas veiklos vykdytojui radiacinės saugos klausimais, siekiant užtikrinti veiksmingą žmonių ir aplinkos apsaugą nuo jonizuojančiosios spinduliuotės.

3. Fizinis asmuo, siekiantis tapti radiacinės saugos ekspertu (išskyrus Lietuvos Respublikos ar kitos valstybės narės pilietį, kitą fizinį asmenį, kuris naudojasi Europos Sąjungos teisės aktuose jam suteiktomis judėjimo valstybėse narėse teisėmis, turintį kitos valstybės narės įgaliotosios institucijos išduotą dokumentą, įrodantį, kad jis yra radiacinės saugos ekspertas), turi atitikti šiuos reikalavimus:

1) turėti aukštąjį universitetinį arba jam prilygintą fizinių, inžinerijos, gyvybės, veterinarijos mokslų studijų kryptių grupėse nurodytos bet kurios studijų krypties arba sveikatos mokslų studijų kryptių grupėje nurodytos medicinos, visuomenės sveikatos, odontologijos ar medicinos technologijų studijų krypties išsilavinimą, išskyrus fizinį asmenį, siekiantį tapti branduolinės energetikos srities veiklos su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais radiacinės saugos ekspertu, kuris privalo turėti aukštąjį universitetinį arba jam prilygintą fizinių ar inžinerijos mokslų studijų kryptių grupėse nurodytos bet kurios studijų krypties išsilavinimą;

2) turėti ne mažesnę kaip 5 metų darbo patirtį radiacinės saugos srityje, kurioje siekiama pripažinimo ir kuri nustatyta atitinkamai sveikatos apsaugos ministro ar Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos patvirtintame teisės akte, reglamentuojančiame radiacinės saugos ekspertų pripažinimą;

3) turėti radiacinės saugos srities žinių ir gebėjimų, nustatytų atitinkamai sveikatos apsaugos ministro ar Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos patvirtintame teisės akte, reglamentuojančiame radiacinės saugos ekspertų pripažinimą.

4. Fizinis asmuo, siekiantis tapti radiacinės saugos ekspertu, turi atitinkamai sveikatos apsaugos ministro ar Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos nustatyta tvarka pateikti Radiacinės saugos centrui ar Valstybinei atominės energetikos saugos inspekcijai pripažinimui būtinus dokumentus, pagrindžiančius atitiktį šio straipsnio 3 dalyje nustatytiems reikalavimams.

5. Radiacinės saugos centras ar Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija per 30 kalendorinių dienų nuo visų išsamių ir tinkamai įformintų pripažinimui būtinų dokumentų gavimo dienos priima sprendimą dėl fizinio asmens, siekiančio tapti radiacinės saugos ekspertu, ir išduoda eksperto pažymėjimą arba per šį terminą motyvuotai atsisako išduoti eksperto pažymėjimą ir apie tai raštu informuoja fizinį asmenį, kuris pateikė prašymą dėl pripažinimo. Jeigu fizinis asmuo pateikė netinkamai įformintus pripažinimui būtinus dokumentus, Radiacinės

saugos centras ar Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo pripažinimui būtinų dokumentų gavimo dienos raštu informuoja šį fizinį asmenį, kad gauti netinkamai įforminti pripažinimui būtini dokumentai, ir nustato ne trumpesnę kaip 30 kalendorinių dienų nuo šio fizinio asmens informavimo dienos terminą trūkumams pašalinti. Radiacinės saugos ekspertu pripažintam fiziniam asmeniui Radiacinės saugos centras ar Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija neterminuotam laikui išduoda eksperto pažymėjimą.

6. Pripažinimo pažymėjimą išduoti atsisakoma, jeigu:

- 1) fizinis asmuo neatitinka šio straipsnio 3 dalyje nustatytų reikalavimų;
- 2) pateikti ne visi, neišsamūs ar netinkamai įforminti šio straipsnio 4 dalyje nurodyti pripažinimui būtini dokumentai ir per Radiacinės saugos centro ar Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos nustatytą terminą trūkumai nebuvo pašalinti.

7. Eksperto pažymėjimo neišdavimas arba motyvuoto atsisakymo išduoti eksperto pažymėjimą nepateikimas per šio straipsnio 5 dalyje nustatytą terminą nelaikomas eksperto pažymėjimo išdavimu.

8. Fizinis asmuo, turintis eksperto pažymėjimą, turi:

- 1) patarti ir teikti konsultacijas veiklos vykdytojui radiacinės saugos klausimais, nurodytais atitinkamai sveikatos apsaugos ministro ar Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos patvirtintame teisės akte, reglamentuojančiame radiacinės saugos ekspertų pripažinimą;

2) tobulinti kvalifikaciją radiacinės saugos srityje ir kas 5 metus pateikti Radiacinės saugos centrui ar Valstybinei atominės energetikos saugos inspekcijai kvalifikacijos tobulinimą patvirtinančius dokumentus.

9. Radiacinės saugos centras ar Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija, nustatę, kad fizinis asmuo, turintis eksperto pažymėjimą, nevykdė šio straipsnio 8 dalyje nurodytos pareigos, raštu įspėja fizinį asmenį, turintį eksperto pažymėjimą, apie galimą eksperto pažymėjimo galiojimo sustabdymą ir nustato ne trumpesnę kaip 30 kalendorinių dienų nuo įspėjimo apie galimą eksperto pažymėjimo galiojimo sustabdymą gavimo dienos terminą pažeidimui pašalinti. Fizinis asmuo, turintis eksperto pažymėjimą, per nustatytą terminą pašalinęs pažeidimą, turi apie tai iki termino pažeidimui pašalinti pabaigos raštu pranešti Radiacinės saugos centrui ar Valstybinei atominės energetikos saugos inspekcijai ir pateikti paaiškinimą, kaip pažeidimas buvo pašalintas, ir dokumentus, patvirtinančius, kad pažeidimas buvo pašalintas. Radiacinės saugos centro ar Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos nustatytas terminas pažeidimui pašalinti gali būti pratęstas ne ilgiau kaip vienam mėnesiui nuo šioje dalyje nurodytų dokumentų gavimo dienos, jeigu fizinis asmuo, turintis

eksperto pažymėjimą, dėl objektyvių aplinkybių per nustatytą terminą negali pašalinti pažeidimo ir pateikia motyvuotą prašymą pratęsti terminą pažeidimui pašalinti.

10. Eksperto pažymėjimo galiojimas sustabdomas, jeigu fizinis asmuo, turintis eksperto pažymėjimą:

1) įspėtas apie galimą eksperto pažymėjimo galiojimo sustabdymą dėl šio straipsnio 9 dalyje nurodyto pažeidimo, per Radiacinės saugos centro ar Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos nustatytą terminą šio pažeidimo nepašalino arba nepranešė Radiacinės saugos centrui ar Valstybinei atominės energetikos saugos inspekcijai apie pažeidimo pašalinimą;

2) raštu kreipėsi į Radiacinės saugos centrą ar Valstybinę atominės energetikos saugos inspekciją su prašymu sustabdyti eksperto pažymėjimo galiojimą.

11. Eksperto pažymėjimo galiojimo sustabdymas panaikinamas, jeigu asmuo, turintis eksperto pažymėjimą, pateikė Radiacinės saugos centrui ar Valstybinei atominės energetikos saugos inspekcijai šiuos dokumentus:

1) prašymą panaikinti eksperto pažymėjimo galiojimo sustabdymą;

2) paaiškinimą, kaip nustatyti pažeidimai, dėl kurių buvo sustabdytas eksperto pažymėjimo galiojimas, buvo pašalinti, ir dokumentus, patvirtinančius, kad pažeidimai pašalinti (išskyrus šio straipsnio 10 dalies 2 punkte nurodytą atvejį).

12. Eksperto pažymėjimo galiojimas panaikinamas, jeigu fizinis asmuo, turintis eksperto pažymėjimą:

1) raštu kreipėsi į Radiacinės saugos centrą ar Valstybinę atominės energetikos saugos inspekciją su prašymu panaikinti eksperto pažymėjimo galiojimą;

2) per Radiacinės saugos centro ar Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos nustatytą terminą nepašalino pažeidimo, dėl kurio šio straipsnio 10 dalies 1 punkte nurodytu atveju buvo sustabdytas eksperto pažymėjimo galiojimas;

3) toliau patarė ir teikė konsultacijas veiklos vykdytojui radiacinės saugos klausimais, nurodytais atitinkamai sveikatos apsaugos ministro ar Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos patvirtintame teisės akte, reglamentuojančiame radiacinės saugos ekspertų pripažinimą, jeigu eksperto pažymėjimo galiojimas buvo sustabdytas;

4) mirė.

13. Radiacinės saugos centras ar Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija fizinių asmenų, turinčių galiojantį eksperto pažymėjimą, sąrašus skelbia savo interneto svetainėse.

14. Panaikinus eksperto pažymėjimo galiojimą šio straipsnio 12 dalies 2 ir 3 punktuose nurodytais atvejais, fizinis asmuo gali kreiptis dėl naujo eksperto pažymėjimo išdavimo ne anksčiau kaip po 6 mėnesių nuo eksperto pažymėjimo galiojimo panaikinimo dienos.

XII SKYRIUS
RADIOAKTYVIŲJŲ MEDŽIAGŲ IR RADIOAKTYVIŲJŲ ATLIEKŲ, IŠSKYRUS
RADIOAKTYVIĄSIAS ATLIEKAS, SUSIDARIUSIAS BRANDUOLINIO KURO
CIKLO METU, VEŽIMAS IR PAKUOTĖS KONSTRUKCIJOS ATITIKTIES
SERTIFIKATO PRIPAŽINIMAS

30 straipsnis. Leidimo vežti radioaktyvias medžiagas ir standartinio dokumento išdavimas ir galiojimo panaikinimas

1. Radioaktyvias medžiagas vežti Lietuvos Respublikoje, įvežti į Lietuvos Respubliką iš trečiosios valstybės, išvežti iš Lietuvos Respublikos į trečiąją valstybę ir vežti tranzitu per Lietuvos Respublikos teritoriją tarp trečiųjų valstybių galima tik turint sveikatos apsaugos ministro ir Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos nustatyta tvarka išduotą leidimą vežti radioaktyvias medžiagas. Asmenys, norintys gauti leidimą vežti radioaktyvias medžiagas, kai numatoma radioaktyvias medžiagas vežti Lietuvos Respublikoje, įvežti į Lietuvos Respubliką iš trečiosios valstybės ar išvežti iš Lietuvos Respublikos į trečiąją valstybę, turi būti įteisinę veiklą šio įstatymo 12 straipsnyje arba Branduolinės saugos įstatyme nustatyta tvarka.

2. Radioaktyvias medžiagas įvežti į Lietuvos Respubliką iš valstybės narės galima tik turint sveikatos apsaugos ministro ir Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos nustatyta tvarka patvirtintą standartinį dokumentą. Radioaktyvias medžiagas išvežti iš Lietuvos Respublikos į valstybę narę ir vežti tranzitu per Lietuvos Respubliką tarp valstybių narių galima tik turint kitos valstybės narės įgaliotosios institucijos patvirtintą ir Radiacinės saugos centro ar Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos suderintą standartinį dokumentą. Asmenys, norintys gauti Radiacinės saugos centro ar Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos patvirtintą standartinį dokumentą, suteikiantį teisę įvežti radioaktyvias medžiagas į Lietuvos Respubliką iš valstybės narės, turi būti įteisinę veiklą šio įstatymo 12 straipsnyje arba Branduolinės saugos įstatyme nustatyta tvarka.

3. Asmenys, norintys gauti leidimą vežti radioaktyvias medžiagas, kai numatoma radioaktyvias medžiagas vežti Lietuvos Respublikoje, įvežti į Lietuvos Respubliką iš trečiosios valstybės, išvežti iš Lietuvos Respublikos į trečiąją valstybę ar vežti tranzitu per Lietuvos Respublikos teritoriją tarp trečiųjų valstybių, turi pateikti Radiacinės saugos centrui ar Valstybinei atominės energetikos saugos inspekcijai nustatytos formos paraišką dėl leidimo vežti radioaktyvias medžiagas.

4. Asmenys, norintys įvežti radioaktyvias medžiagas į Lietuvos Respubliką iš

valstybės narės, išvežti iš Lietuvos Respublikos į valstybę narę ar vežti tranzitu per Lietuvos Respubliką tarp valstybių narių, turi pateikti tiesiogiai kreipdamiesi į Radiacinės saugos centrą ar Valstybinę atominės energetikos saugos inspekciją standartinį dokumentą, kurio forma nustatyta sveikatos apsaugos ministro ir Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos.

5. Radiacinės saugos centras ar Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija per 30 kalendorinių dienų nuo tinkamai įformintos paraiškos dėl leidimo vežti radioaktyvias medžiagas ar standartinio dokumento gavimo dienos sveikatos apsaugos ministro ir Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos nustatyta tvarka išduoda leidimą vežti radioaktyvias medžiagas, patvirtina standartinį dokumentą, kai numatoma įvežti radioaktyvias medžiagas į Lietuvos Respubliką iš valstybės narės, ar suderina kitos valstybės narės įgaliotosios institucijos patvirtintą standartinį dokumentą, kai numatoma išvežti radioaktyvias medžiagas iš Lietuvos Respublikos į valstybę narę ar vežti radioaktyvias medžiagas tranzitu per Lietuvos Respubliką tarp valstybių narių, arba per šį terminą motyvuotai atsisako išduoti tokį leidimą arba patvirtinti ar suderinti standartinį dokumentą ir apie tai raštu informuoja paraišką pateikusį asmenį.

6. Jeigu asmuo pateikė netinkamai įformintą paraišką dėl leidimo vežti radioaktyvias medžiagas ar standartinį dokumentą, Radiacinės saugos centras ar Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo paraiškos ar standartinio dokumento gavimo dienos raštu informuoja šį asmenį, kad gauta netinkamai įforminta paraiška ar standartinis dokumentas, ir nustato ne trumpesnę kaip 30 kalendorinių dienų nuo šio asmens informavimo dienos terminą trūkumams pašalinti.

7. Išduoti leidimą vežti radioaktyvias medžiagas arba patvirtinti ar suderinti standartinį dokumentą atsisakoma, jeigu:

- 1) asmuo neatitinka šio straipsnio 1 ir (ar) 2 dalyse nustatytų reikalavimų;
- 2) pateikta netinkamai įforminta paraiška ar standartinis dokumentas ir per Radiacinės saugos centro ar Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos nustatytą terminą trūkumai nebuvo pašalinti;
- 3) nesilaikyta radioaktyviųjų medžiagų vežimo reikalavimų, nustatytų sveikatos apsaugos ministro ir Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos.

8. Leidimo vežti radioaktyvias medžiagas neišdavimas ar standartinio dokumento patvirtinimo ar suderinimo nepateikimas arba motyvuoto atsisakymo išduoti leidimą vežti radioaktyvias medžiagas ar patvirtinti, suderinti standartinį dokumentą nepateikimas per šio straipsnio 5 dalyje nustatytą terminą nelaikomas leidimo vežti radioaktyvias medžiagas išdavimu arba standartinio dokumento patvirtinimu ar suderinimu.

9. Leidimas vežti radioaktyvias medžiagas ir standartinis dokumentas galioja 3 metus, jeigu jame nenurodytas trumpesnis jo galiojimo terminas. Leidimo vežti radioaktyvias

medžiagas ir standartinio dokumento galiojimo terminas nustatomas atsižvelgiant į paraiškoje nurodytą vežimo datą (datas).

10. Leidimo vežti radioaktyvias medžiagas ar standartinio dokumento galiojimas panaikinamas, jeigu:

1) leidimo vežti radioaktyvias medžiagas ar standartinio dokumento turėtojas Radiacinės saugos centrui ar Valstybinei atominės energetikos saugos inspekcijai pateikė prašymą panaikinti leidimo vežti radioaktyvias medžiagas ar standartinio dokumento galiojimą;

2) leidimo vežti radioaktyvias medžiagas ar standartinio dokumento turėtojas per Radiacinės saugos centro ar Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos nustatytą terminą nepašalina radioaktyviųjų medžiagų vežimo reikalavimų, nustatytų sveikatos apsaugos ministro ir Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos, ir (ar) radiacinės saugos reikalavimų, nustatytų sveikatos apsaugos ministro patvirtintuose teisės aktuose, reglamentuojančiuose radiacinę saugą, arba fizinės saugos reikalavimų, nustatytų sveikatos apsaugos ministro ar Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos patvirtintuose teisės aktuose, reglamentuojančiuose fizinę saugą, pažeidimų, nustatytų vykdant priežiūrą;

3) juridinis asmuo, kita organizacija ar jų filialas, turintis leidimą vežti radioaktyvias medžiagas ar standartinį dokumentą, buvo likviduotas ar reorganizuotas prijungimo (kai juridinis asmuo, kita organizacija ar jų filialas, turintis leidimą vežti radioaktyvias medžiagas ar standartinį dokumentą, prijungiamas prie kito juridinio asmens, kitos organizacijos ar jų filialo), sujungimo, išdalijimo ar padalijimo būdu, fizinis asmuo, turintis leidimą vežti radioaktyvias medžiagas ar standartinį dokumentą, mirė.

11. Panaikinus leidimo vežti radioaktyvias medžiagas ar standartinio dokumento galiojimą šio straipsnio 10 dalies 2 punkte nurodytais atvejais, asmenys gali kreiptis dėl naujo leidimo vežti radioaktyvias medžiagas išdavimo arba standartinio dokumento patvirtinimo ar suderinimo ne anksčiau kaip po 3 mėnesių nuo leidimo vežti radioaktyvias medžiagas ar standartinio dokumento galiojimo panaikinimo dienos.

31 straipsnis. Leidimo vežti radioaktyvias atliekas, išskyrus radioaktyvias atliekas, susidariusias branduolinio kuro ciklo metu, išdavimas ir galiojimo panaikinimas

1. Įvežti į Lietuvos Respubliką, išvežti iš jos, vežti tranzitu ir vežti Lietuvos Respublikoje radioaktyvias atliekas, išskyrus radioaktyvias atliekas, susidariusias branduolinio kuro ciklo metu, galima tik turint sveikatos apsaugos ministro ir Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos nustatyta tvarka išduotą leidimą vežti radioaktyvias atliekas, išskyrus

radioaktyviausias atliekas, susidariusias branduolinio kuro ciklo metu. Asmenys, norintys gauti leidimą vežti radioaktyviausias atliekas, išskyrus radioaktyviausias atliekas, susidariusias branduolinio kuro ciklo metu, kai numatoma radioaktyviausias atliekas, išskyrus radioaktyviausias atliekas, susidariusias branduolinio kuro ciklo metu, vežti Lietuvos Respublikoje ar išvežti iš Lietuvos Respublikos, turi būti įteisinę veiklą šio įstatymo 12 straipsnyje nustatyta tvarka.

2. Kai numatoma išvežti iš Lietuvos Respublikos radioaktyviausias atliekas, išskyrus radioaktyviausias atliekas, susidariusias branduolinio kuro ciklo metu, Radiacinės saugos centras tinkamai užpildytą paraišką per 5 darbo dienas nuo paraiškos gavimo, kai buvo tiesiogiai kreiptasi į Radiacinės saugos centrą, dienos išsiunčia valstybės, į kurią vežamos radioaktyviosios atliekos, išskyrus radioaktyviausias atliekas, susidariusias branduolinio kuro ciklo metu, įgaliotajai institucijai ir tranzito valstybių įgaliotosioms institucijoms sutikimui gauti. Radiacinės saugos centras, gavęs valstybės, į kurią vežamos radioaktyviosios atliekos, išskyrus radioaktyviausias atliekas, susidariusias branduolinio kuro ciklo metu, įgaliotosios institucijos ir tranzito valstybių įgaliotųjų institucijų sutikimą, per 30 kalendorinių dienų nuo tokių sutikimų gavimo dienos išduoda leidimą vežti radioaktyviausias atliekas, išskyrus radioaktyviausias atliekas, susidariusias branduolinio kuro ciklo metu, arba per šį terminą motyvuotai atsisako išduoti tokį leidimą ir apie tai raštu praneša asmeniui, kuris pateikė paraišką, valstybės, į kurią vežamos radioaktyviosios atliekos, išskyrus radioaktyviausias atliekas, susidariusias branduolinio kuro ciklo metu, įgaliotajai institucijai ir tranzito valstybių įgaliotosioms institucijoms. Jeigu asmuo pateikė netinkamai įformintą paraišką, Radiacinės saugos centras ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo paraiškos gavimo dienos raštu informuoja šį asmenį, kad gauta netinkamai įforminta paraiška, ir nustato ne trumpesnę kaip 30 kalendorinių dienų nuo šio asmens informavimo dienos terminą trūkumams pašalinti.

3. Kai numatoma įvežti į Lietuvos Respubliką radioaktyviausias atliekas, išskyrus radioaktyviausias atliekas, susidariusias branduolinio kuro ciklo metu, arba vežti jas tranzitu per Lietuvos Respubliką, Radiacinės saugos centras per 20 kalendorinių dienų nuo tinkamai įformintos paraiškos gavimo iš radioaktyviųjų atliekų, išskyrus radioaktyviausias atliekas, susidariusias branduolinio kuro ciklo metu, kilmės valstybės (toliau – kilmės valstybė) įgaliotosios institucijos dienos kilmės valstybės įgaliotajai institucijai išsiunčia paraiškos gavimo patvirtinimą, o tranzito valstybių įgaliotosioms institucijoms – jo kopiją. Radiacinės saugos centras ne vėliau kaip per 2 mėnesius nuo paraiškos gavimo patvirtinimo dienos praneša kilmės valstybės įgaliotajai institucijai apie savo sutikimą leisti įvežti į Lietuvos Respubliką radioaktyviausias atliekas, išskyrus radioaktyviausias atliekas, susidariusias branduolinio kuro ciklo metu, ar vežti jas tranzitu per Lietuvos Respubliką arba specialiąsias sąlygas, kurias būtina įvykdyti, kad būtų duotas sutikimas, ar per šį terminą atsisako duoti sutikimą. Radiacinės saugos

centras gali prašyti kilmės valstybės įgaliotosios institucijos pratęsti šį terminą ne ilgiau kaip vienam mėnesiui savo pozicijai pareikšti.

4. Kai numatoma vežti radioaktyvias atliekas, išskyrus radioaktyvias atliekas, susidariusias branduolinio kuro ciklo metu, Lietuvos Respublikoje, Radiacinės saugos centras per 30 kalendorinių dienų nuo tinkamai įformintos paraiškos gavimo dienos išduoda leidimą vežti radioaktyvias atliekas, išskyrus radioaktyvias atliekas, susidariusias branduolinio kuro ciklo metu, arba per šį terminą motyvuotai atsisako išduoti tokį leidimą ir apie tai raštu informuoja paraišką pateikusį asmenį. Jeigu asmuo pateikė netinkamai įformintą paraišką, Radiacinės saugos centras ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo paraiškos gavimo dienos raštu informuoja šį asmenį, kad gauta netinkamai įforminta paraiška, ir nustato ne trumpesnę kaip 30 kalendorinių dienų nuo šio asmens informavimo dienos terminą trūkumams pašalinti.

5. Išduoti leidimą vežti radioaktyvias atliekas, išskyrus radioaktyvias atliekas, susidariusias branduolinio kuro ciklo metu, atsisakoma, jeigu:

- 1) asmuo neatitinka šio straipsnio 1 dalyje nustatyto reikalavimo;
- 2) pateikta netinkamai įforminta paraiška ir per Radiacinės saugos centro nustatytą terminą trūkumai nebuvo pašalinti;
- 3) nesilaikyta radioaktyviųjų atliekų, išskyrus radioaktyvias atliekas, susidariusias branduolinio kuro ciklo metu, vežimo reikalavimų, nustatytų sveikatos apsaugos ministro ir Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos.

6. Leidimo vežti radioaktyvias atliekas, išskyrus radioaktyvias atliekas, susidariusias branduolinio kuro ciklo metu, neišdavimas šio straipsnio 2 ar 4 dalyje nurodytais atvejais arba motyvuoto atsisakymo išduoti leidimą vežti radioaktyvias atliekas, išskyrus radioaktyvias atliekas, susidariusias branduolinio kuro ciklo metu, nepateikimas per šio straipsnio 2 ar 4 dalyje nustatytą terminą nelaikomas leidimo vežti radioaktyvias atliekas, išskyrus radioaktyvias atliekas, susidariusias branduolinio kuro ciklo metu, išdavimu.

7. Leidimas vežti radioaktyvias atliekas, išskyrus radioaktyvias atliekas, susidariusias branduolinio kuro ciklo metu, galioja 3 metus, jeigu jame nenurodytas trumpesnis jo galiojimo terminas. Nustatant leidimo vežti radioaktyvias atliekas, išskyrus radioaktyvias atliekas, susidariusias branduolinio kuro ciklo metu, galiojimo terminą, būtina atsižvelgti į valstybės, į kurią vežamos radioaktyviosios atliekos, išskyrus radioaktyvias atliekas, susidariusias branduolinio kuro ciklo metu, ir tranzito valstybių įgaliotųjų institucijų nustatytas vežimo sąlygas.

8. Leidimo vežti radioaktyvias atliekas, išskyrus radioaktyvias atliekas, susidariusias branduolinio kuro ciklo metu, galiojimas panaikinamas, jeigu:

1) leidimo vežti radioaktyviausias atliekas, išskyrus radioaktyviausias atliekas, susidariusias branduolinio kuro ciklo metu, turėtojas Radiacinės saugos centrui pateikė prašymą panaikinti leidimo vežti radioaktyviausias atliekas, išskyrus radioaktyviausias atliekas, susidariusias branduolinio kuro ciklo metu, galiojimą;

2) leidimo vežti radioaktyviausias atliekas, išskyrus radioaktyviausias atliekas, susidariusias branduolinio kuro ciklo metu, turėtojas per Radiacinės saugos centro nustatytą terminą nepašalina radioaktyviųjų atliekų, išskyrus radioaktyviausias atliekas, susidariusias branduolinio kuro ciklo metu, vežimo reikalavimų, nustatytų sveikatos apsaugos ministro ir Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos, ir (ar) radiacinės ir (ar) fizinės saugos reikalavimų, nustatytų sveikatos apsaugos ministro patvirtintuose teisės aktuose, reglamentuojančiuose radiacinę ir (ar) fizinę saugą, pažeidimų, nustatytų vykdant priežiūrą;

3) juridinis asmuo, kita organizacija ar jų filialas, turintis leidimą vežti radioaktyviausias atliekas, išskyrus radioaktyviausias atliekas, susidariusias branduolinio kuro ciklo metu, buvo likviduotas ar reorganizuotas prijungimo (kai juridinis asmuo, kita organizacija ar jų filialas, turintis leidimą vežti radioaktyviausias atliekas, išskyrus radioaktyviausias atliekas, susidariusias branduolinio kuro ciklo metu, prijungiamas prie kito juridinio asmens, kitos organizacijos ar jų filialo), sujungimo, išdalijimo ar padalijimo būdu, fizinis asmuo, turintis leidimą vežti radioaktyviausias atliekas, išskyrus radioaktyviausias atliekas, susidariusias branduolinio kuro ciklo metu, mirė.

9. Panaikinus leidimo vežti radioaktyviausias atliekas, išskyrus radioaktyviausias atliekas, susidariusias branduolinio kuro ciklo metu, galiojimą šio straipsnio 8 dalies 2 punkte nurodytais atvejais, asmenys gali kreiptis dėl naujo leidimo vežti radioaktyviausias atliekas, išskyrus radioaktyviausias atliekas, susidariusias branduolinio kuro ciklo metu, išdavimo ne anksčiau kaip po 3 mėnesių nuo leidimo vežti radioaktyviausias atliekas, išskyrus radioaktyviausias atliekas, susidariusias branduolinio kuro ciklo metu, galiojimo panaikinimo dienos.

32 straipsnis. Pakuotės konstrukcijos atitikties sertifikato pripažinimo pažymėjimo išdavimas ir galiojimo panaikinimas

1. Vežti radioaktyviausias medžiagas, išskyrus branduolines medžiagas ir dališias medžiagas, kurios ir kurių kiekiai nurodyti Branduolinės saugos įstatymo 1 priede, radioaktyviausias atliekas, išskyrus radioaktyviausias atliekas, susidariusias branduolinio kuro ciklo metu, ir kitas branduolinės energetikos objekte naudotas ir radioaktyviomis tapusias medžiagas B(M), B(U) ir C tipo pakuotėse, nurodytose Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse, reglamentuojančiose pavojingų krovinių vežimą, galima tik turint Radiacinės saugos centro patvirtintame teisės akte, reglamentuojančiame pakuotės konstrukcijos atitikties sertifikato

pripažinimo pažymėjimo išdavimą, nustatyta tvarka išduotą pakuotės konstrukcijos atitikties sertifikato pripažinimo pažymėjimą.

2. Asmuo, norintis gauti pakuotės konstrukcijos atitikties sertifikato pripažinimo pažymėjimą, turi pateikti Radiacinės saugos centrui pakuotės konstrukcijos atitikties sertifikato pripažinimo pažymėjimui išduoti būtinus dokumentus, nurodytus Radiacinės saugos centro patvirtintame teisės akte, reglamentuojančiame pakuotės konstrukcijos atitikties sertifikato pripažinimo pažymėjimo išdavimą. Radiacinės saugos centras per 30 kalendorinių dienų nuo visų išsamių ir tinkamai įformintų pakuotės konstrukcijos atitikties sertifikato pripažinimo pažymėjimui išduoti būtinų dokumentų gavimo dienos išduoda pakuotės konstrukcijos atitikties sertifikato pripažinimo pažymėjimą arba per šį terminą motyvuotai atsisako jį išduoti ir apie tai raštu informuoja prašymą pateikusį asmenį.

3. Jeigu asmuo pateikė ne visus, neišsamius ar netinkamai įformintus pakuotės konstrukcijos atitikties sertifikato pripažinimo pažymėjimui išduoti būtinus dokumentus, Radiacinės saugos centras ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo dokumentų gavimo dienos raštu informuoja šį asmenį, kad gauti ne visi, neišsamūs ar netinkamai įforminti pakuotės konstrukcijos atitikties sertifikato pripažinimo pažymėjimui išduoti būtini dokumentai, ir nustato ne trumpesnę kaip 30 kalendorinių dienų nuo asmens informavimo dienos terminą trūkumams pašalinti.

4. Išduoti pakuotės konstrukcijos atitikties sertifikato pripažinimo pažymėjimą atsisakoma, jeigu pateikti ne visi, neišsamūs ar netinkamai įforminti pakuotės konstrukcijos atitikties sertifikato pripažinimo pažymėjimui išduoti būtini dokumentai ir per Radiacinės saugos centro nustatytą terminą trūkumai nebuvo pašalinti.

5. Pakuotės konstrukcijos atitikties sertifikato pripažinimo pažymėjimo neišdavimas arba motyvuoto atsisakymo išduoti pakuotės konstrukcijos atitikties sertifikato pripažinimo pažymėjimą nepateikimas per šio straipsnio 2 dalyje nustatytą terminą nelaikomas pakuotės konstrukcijos atitikties sertifikato pripažinimo pažymėjimo išdavimu.

6. Pakuotės konstrukcijos atitikties sertifikato pripažinimo pažymėjimo galiojimas panaikinamas, jeigu baigėsi pakuotės konstrukcijos atitikties sertifikato, kuriam pripažinti buvo išduotas pakuotės konstrukcijos atitikties sertifikato pripažinimo pažymėjimas, galiojimo terminas ir jis nebuvo pratęstas.

XIII SKYRIUS

TARPTAUTINIS BENDRADARBIAVIMAS IR INFORMACIJOS TEIKIMAS

33 straipsnis. Tarptautinis bendradarbiavimas

1. Vyriausybės įgaliotosios institucijos pagal kompetenciją privalo bendradarbiauti ir teikti informaciją tarptautinėms organizacijoms ir užsienio valstybių įgaliotosioms institucijoms šiais atvejais:

1) įvykus avarijai Lietuvos Respublikos teritorijoje arba kai tikėtina, kad užsienio valstybės teritorijoje įvykusi avarija turės radiologinių padarinių Lietuvos Respublikos teritorijoje. Šiais atvejais Vyriausybės įgaliotosios institucijos pagal kompetenciją tarptautinėms organizacijoms ir užsienio valstybių, kurios gali būti susijusios su tokia avarija arba kurių teritorijoje tokia avarija gali turėti radiologinių padarinių, įgaliotosioms institucijoms privalo teikti informaciją apie apšvitos situacijos įvertinimą, koordinuoti taikomus ir planuojamus taikyti apsaugomuosius veiksmus ir visuomenei teikiamą informaciją, naudojantis dvišalėmis arba tarptautinėmis keitimosi informacija sistemomis, tačiau tai neturi trukdyti informuoti visuomenę ir taikyti apsaugomuosius veiksmus Lietuvos Respublikos teritorijoje;

2) kai turima informacijos apie Lietuvos Respublikos teritorijoje prarastus, pavogtus ar aptiktus didelio aktyvumo uždaruosius šaltinius, kitus radioaktyviuosius šaltinius ir su tuo susijusius tolesnius veiksmus ar tyrimus;

3) kai dėl Lietuvos Respublikos ar užsienio valstybės teritorijoje įvykusios avarijos Lietuvos Respublikos teritorijoje planuojama pereiti nuo avarinės apšvitos situacijos prie esamos apšvitos situacijos.

2. Radiacinės saugos centras ir Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija turi bendradarbiauti su kaimynystėje esančių valstybių narių radiacinės ir (ar) branduolinės saugos priežiūros institucijomis, *inter alia*, keisdamiesi ir (arba) dalydamiesi informacija apie radiacinės saugos užtikrinimą veiklos vykdytojams vykdant veiklą Lietuvos Respublikoje ir šiose valstybėse.

34 straipsnis. Informacijos teikimas ir visuomenės dalyvavimas įteisinant veiklą

1. Radiacinės saugos centras ir Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija ne rečiau kaip kartą per metus privalo viešai skelbti informaciją apie radiacinės ir fizinės saugos užtikrinimo būklę bei veiklos vykdytojų veiklos priežiūros rezultatus.

2. Radiacinės saugos centras ir Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija, gavę valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, gyventojų ir kitų suinteresuotų asmenų, įskaitant asmenis, esančius veiklos vykdytojo kaimynystėje, paklausimą dėl radiacinės ir fizinės saugos būklės, teikia atsakymus ar organizuoja šiais klausimais susitikimus.

3. Teikti informaciją pagal kompetenciją tarptautinėms organizacijoms, kitų valstybių narių reguliuojančiosioms institucijoms ir kitiems suinteresuotiems asmenims privaloma, jeigu:

1) vykdant priežiūrą buvo įgyta patirties radiacinės ar fizinės saugos užtikrinimo klausimais, aktualios kitų valstybių narių reguliuojančiosioms institucijoms;

2) gauta informacija apie ketinimą gaminti ar importuoti vartojimo gaminį, kurio numatomas naudojimas priskiriamas naujai veiklos rūšiai, arba priimtas sprendimas dėl tokios naujos veiklos rūšies pagrįstumo.

4. Už informacijos, nurodytos šio straipsnio 3 dalies 1 punkte, rinkimą ir teikimą pagal kompetenciją tarptautinėms organizacijoms ir kitiems suinteresuotiems asmenims, įskaitant radioaktyviųjų šaltinių gamintojus ir tiekėjus, atsakingi Radiacinės saugos centras ar Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija. Už informacijos, nurodytos šio straipsnio 3 dalies 2 punkte, rinkimą ir teikimą kitų valstybių narių reguliuojančiosioms institucijoms atsakingas Radiacinės saugos centras.

5. Radiacinės saugos centras ar Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija, įteisindami veiklą, kuriai neatliekamas planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimas, tačiau kuri gali turėti įtakos visuomenės sveikatai ar aplinkai dėl jonizuojančiosios spinduliuotės keliamos rizikos, paskelbia informaciją apie tokią veiklą savo interneto svetainėje ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo tokių dokumentų gavimo dienos. Visuomenė turi teisę pateikti Radiacinės saugos centrui ar Valstybinei atominės energetikos saugos inspekcijai pasiūlymus bei paklausimus dėl šios veiklos įteisinimo per 5 darbo dienas nuo informacijos apie tokią veiklą paskelbimo Radiacinės saugos centro ar Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos interneto svetainėje dienos. Radiacinės saugos centras ar Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija nagrinėja visuomenės pasiūlymus bei paklausimus dėl šios veiklos įteisinimo nepažeisdami šio įstatymo 13 straipsnio 2 dalyje ir 14 straipsnio 2 dalyje nustatytų terminų.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

VALDAS ADAMKUS

REGISTRUOJAMOS VEIKLOS RŪŠIŲ SARAŠAS

1. Veikla su V pavojingumo kategorijos radioaktyviaisiais šaltiniais, išskyrus tokių radioaktyviųjų šaltinių naudojimą medicinoje ir veterinarijoje *in vivo*.
2. Veikla su stacionariais lygio, tankio, drėgmės matuokliais, turinčiais savo sudėtyje IV pavojingumo kategorijos uždarytųjų radioaktyviųjų šaltinių.
3. Veikla su bagažo saugumo kontrolės rentgeno prietaisais, išskyrus stacionarias geležinkelio riedmenų ir stacionarias bei mobilias transporto priemonių kontrolės rentgeno sistemas.
4. Veikla su fluorescenciniais rentgeno spektrometrais.
5. Veikla su rentgeno optikos įrenginiais, svetimkūnių paieškos sistemomis, rentgeno analizatoriais ir kitais rentgeno įrenginiais, išskyrus rentgeno įrenginius, kuriuos naudojant žmonės patiria medicininę apšvitą ar nemedicininę apšvitą vaizdo gavimo tikslais, ir rentgeno įrenginius, kurių anodinė įtampa didesnė negu 75 kV, taip pat veikla su uždaro tipo rentgeno įrenginiais, skirtais kokybės patikrai.
6. Veikla su odontologinėje praktikoje naudojamais intraoraliniais dantų rentgeno aparatais.
7. Veikla su mediciniais kaulų mineralinio tankio rentgeno matuokliais.
8. Veikla su šalutinę rentgeno spinduliuotę generuojančiais prietaisais.
9. Prekyba jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais, išskyrus prekybą I, II, III pavojingumo kategorijų radioaktyviaisiais šaltiniais.
10. Jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių, skirtų vykdyti šio priedo 1–8 punktuose nurodytą registruojamą veiklą, priežiūra, remontas ir montavimas.
11. V pavojingumo kategorijos radioaktyviųjų šaltinių vežimas.
12. Veikla jonizuojančiosios spinduliuotės aplinkoje, išskyrus branduolinės energetikos objekte, pas kitą asmenį, turintį licenciją, kai darbuotojai priskiriami B kategorijos darbuotojams.
13. Veikla jonizuojančiosios spinduliuotės aplinkoje branduolinės energetikos objekto stebimojoje zonoje, kai darbuotojai priskiriami B kategorijos darbuotojams.
14. Veikla gamtinės kilmės radioaktyviųjų medžiagų nulemtos jonizuojančiosios spinduliuotės aplinkoje, kai:
 - 14.1. darbo vietose, kuriose, nepaisant veiksmų, kurie buvo taikyti optimizuojant radiacinę saugą, metinis vidutinis radono tūrinis aktyvumas ir toliau viršija sveikatos apsaugos ministro nustatytą atskaitos lygį;

14.2. vykdoma veikla su gamtinės kilmės radioaktyviosiomis medžiagomis, nustatyta sveikatos apsaugos ministro, kai tokia veikla nulemia darbuotojų metines efektines dozes, viršijančias 1 mSv;

14.3. vykdoma veikla esamos apšvitos situacijos, į kurią būtina atsižvelgti radiacinės saugos požiūriu ir kuriai taikomi radiacinės saugos reikalavimai, nustatyti šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose, reglamentuojančiuose radiacinę saugą, sąlygomis, kai tokia veikla nulemia darbuotojų metines efektines dozes, viršijančias 1 mSv;

14.4. orlaivių įgulų narių metinė efektinė dozė viršija 6 mSv

ĮGYVENDINAMI EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS AKTAI

1. 2006 m. lapkričio 20 d. Tarybos direktyva 2006/117/Euratomas dėl radioaktyviųjų atliekų ir panaudoto branduolinio kuro vežimo priežiūros ir kontrolės (OL 2006 L 337, p. 21).

2. 2013 m. gruodžio 5 d. Tarybos direktyva 2013/59/Euratomas, kuria nustatomi pagrindiniai saugos standartai siekiant užtikrinti apsaugą nuo jonizuojančiosios spinduliuotės apšvitos keliamų pavojų ir panaikinamos direktyvos 89/618/Euratomas, 90/641/Euratomas, 96/29/Euratomas, 97/43/Euratomas ir 2003/122/Euratomas (OL 2014 L 13, p. 1).

3. 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (OL 2016 L 119, p. 1).

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-2115](#), 2004-04-13, Žin., 2004, Nr. 60-2123 (2004-04-24), i. k. 1041010ISTA0IX-2115

Lietuvos Respublikos radiacinės saugos įstatymo 9, 11 ir 19 straipsnių pakeitimo įstatymas

2.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-1019](#), 2010-09-21, Žin., 2010, Nr. 119-6043 (2010-10-07), i. k. 1101010ISTA0XI-1019

Lietuvos Respublikos radiacinės saugos įstatymo 1, 2, 5, 7, 8, 9, 10, 13, 14, 15, 18, 22, 23, 24 straipsnių pakeitimo ir papildymo bei įstatymo papildymo 8-1, 8-2, 8-3 ir 8-4 straipsniais įstatymas

3.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-1540](#), 2011-06-28, Žin., 2011, Nr. 91-4317 (2011-07-19), i. k. 1111010ISTA0XI-1540

Lietuvos Respublikos radiacinės saugos įstatymo 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 81, 82, 83, 84, 10, 11, 12, 20, 21, 22 straipsnių, aštuntojo skirsnio pavadinimo pakeitimo ir papildymo, įstatymo papildymo 7-1, 10-1 straipsniais ir 9, 25, 26, 27 straipsnių pripažinimo netekusiais galios įstatymas

4.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XII-2190](#), 2015-12-15, paskelbta TAR 2015-12-29, i. k. 2015-20893

Lietuvos Respublikos radiacinės saugos įstatymo Nr. VIII-1019 2, 6, 7, 7-1, 8, 8-3, 8-4, 10, 11, 15, 21, 23 straipsnių pakeitimo, įstatymo papildymo 8-5, 8-6, 15-1 straipsniais ir 8-1, 8-2 straipsnių pripažinimo netekusiais galios įstatymas

5.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XII-2551](#), 2016-06-30, paskelbta TAR 2016-07-07, i. k. 2016-19357

Lietuvos Respublikos radiacinės saugos įstatymo Nr. VIII-1019 7 straipsnio pakeitimo įstatymas

6.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XIII-656](#), 2017-09-28, paskelbta TAR 2017-10-09, i. k. 2017-16014
Lietuvos Respublikos radiacinės saugos įstatymo Nr. VIII-1019 7-1 straipsnio pakeitimo įstatymas

7.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XIII-1283](#), 2018-06-21, paskelbta TAR 2018-07-03, i. k. 2018-11176

Lietuvos Respublikos radiacinės saugos įstatymo Nr. VIII-1019 pakeitimo įstatymas

8.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XIII-1919](#), 2019-01-11, paskelbta TAR 2019-01-21, i. k. 2019-00852

Lietuvos Respublikos radiacinės saugos įstatymo Nr. VIII-1019 25 straipsnio pakeitimo įstatymas

9.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XIII-3071](#), 2020-06-23, paskelbta TAR 2020-06-29, i. k. 2020-14346

Lietuvos Respublikos radiacinės saugos įstatymo Nr. VIII-1019 25 straipsnio pakeitimo įstatymas